

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/२६

नवीकरणीय उर्जा संघको वश्व भेलामा पुगे मन्त्री पुन

२६ पुस, यूएई । अन्तर्राष्ट्रिय नवीकरणीय उर्जा संघ (आइरेना) को १० औं वा षर्क सम्मेलन संयुक्त अरब इमेरेट्सको अबुधावीमा शनिबार सुरु भएको छ ।

वश्वका १ सय १० भन्दा बढी मुलुकका उर्जामन्त्रीहरूको सहभा गता रहेको सम्मेलनमा नेपालबाट उर्जा, जलश्रोत तथा सञ्चाइ मन्त्री वर्षमान पुन 'अनन्त' नेतृत्वको पाँच सदस्यीय टोली सहभागी छ । यस्तै प्रतिनि धसभाको कृ ष सहकारी तथा प्राकृतिक स्रोत स मतिका सदस्यहरू राधाकुमारी जवाली, राजबहादुर बुढा र भू म त्रिपाठी पनि सहभागी छन् ।

सम्मेलनको उद्घाटन शत्रपछि आयोजित अन्तर क्रयामा बोल्दै मन्त्री पुनले नेपाल नवीकरणीय उर्जाको श्रोतमा धनी रहेको बताए ।

मन्त्री पुनले जलवायु परिवर्तनको असरका कारण जल वद्युत क्षेत्रमा नयाँ चुनौती खडा भएको चर्चा गर्दै दिर्घकालीन सोच र योजनासहित उक्त परिस्थितिको सामनाका ला ग वश्व समुदायको ध्यानकर्षण गराए ।

आ र्थक र प्रा व धक हिसाबले नेपालमा तत्कालै ४२ हजार मेगावाट क्षमताको जल वद्युत उत्पादन गर्न स कने सम्भवना रहेको उनले औंल्याए ।

हाल १३ सय २६ मेगावाट राष्ट्रिय ग्रडमा रहेको र २५ सय मेगावाट क्षमताका जल वद्युत आयोजनाहरू र ६ सय मेगावाट सौर्य ऊर्जा निर्माण क्रममा रहेको जानकारी दिए ।

यस्तै १८ हजार मेगावाटभन्दा बढी अध्ययनका क्रममा रहेको उनको भनाइ थयो । ८८ प्रतिशत जनताको वद्युतमा पहुँच पुगेको छ र त्यसमध्ये करिब १० प्रतिशत योगदान नवीकरणीय ऊर्जा (साना जल वद्युत आयोजना, सोलार) बाट भएको उल्लेख गरे ।

उनले नवीकरणीय उर्जाको क्षेत्रमा इरिनाको अर्थपूर्ण सहयोगको अपेक्षा गर्दै थप लगानी , शुलभ र पहुँचयोग्य प्र व धमा वशेष ध्यान दिन इरिनालाई वशेष आग्रह गरे ।

सम्मेलन प्रभावकारी र नतिजा उन्मुख योजना बनाउन तथा बजेट तय गर्न प्रभाव सक्षम हुने वश्वास व्यक्तगर्दै मन्त्री पुनले सम्मेलन पूर्ण सफलताको कामना गरे ।

श्रोत : कारोबार, २०१६/१/२७

सार्वजनिक सुनुवाईपछि महशुल र खरिद दर निर्धारण

वद्युत् नियमन आयोगले वद्युत् महशुल, वद्युत् खरिद दर र प्रसारण शुल्क निर्धारण सार्वजनिक सुनुवाईपछि मात्र गर्ने गरी कार्य व ध तयार गरेको छ । बुधबार नियमन आयोगका अध्यक्ष डल्ली संहको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले सार्वजनिक सुचनाका लागे खुल्ला गर्ने निर्णय गरेको आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन कार्य व ध २०७६ को मस्यौदामा यस्तो व्यवस्था गरिएको हो । वद्युत् नियमन आयोगले वद्युत् महशुल, वद्युत् खरिद दर र प्रसारण शुल्क निर्धारण सार्वजनिक सुनुवाईपछि मात्र गर्ने गरी कार्य व ध तयार गरेको छ । बुधबार नियमन आयोगका अध्यक्ष डल्ली संहको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले सार्वजनिक सुचनाका लागे खुल्ला गर्ने निर्णय गरेको आयोग सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन कार्य व ध २०७६ को मस्यौदामा यस्तो व्यवस्था गरिएको हो । सरोकारवालाहरूले जानकारी पाउने हकलाई सुनिश्चिताका लागे तयार पारेको कार्य व धमा वद्युत् व्यापारसँग सम्बन्धित वषयमा तथा आयोगले आफ्नो अधिकार र काम कारवाहिसँग सम्बन्धित वषयमा निर्णय गर्नु पूर्व वा आयोगले उपयुक्त ठानेका अन्य वषयमा समेत सार्वजनिक स्थानमा खुल्ला छलफल गर्न सक्ने अध्यक्ष संहले बताए । नियमन आयोग सक्रय हुनु अघिसम्म वद्युत् खरिद दर (पीपीए) वद्युत् प्राधकरणले अन्तिम दर निर्धारण गर्ने गरेकोमा हाल आयोगले सो काम गर्दै आएको छ ।

निर्देशकामा सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभा गताको लागे स्पष्ट वषयवस्तु, कार्यक्रम स्थल, मति र समय उल्लेख गरी सरोकारवाला पक्ष र सर्वसाधारणको जानकारीको निमित्त सुनुवाई हुनुभन्दा कमिमा १५दिन अगावै राष्ट्रिय स्तरको दैनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशन गर्नु पर्ने व्यवस्था समेत कार्य व धको मस्यौदामा उल्लेख छ ।

सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने ग्राहस्थ्य उपभोक्ता, उद्योग व्यवसायी, सर्वसाधारण उपभोक्ताका प्रतिनिधिमूलक संस्था, आयोजना प्रभावत बा सन्दा, वषय वज्ञ, सम्बन्धित प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तह र सञ्चार माध्यमसम्बन्धी ववरण, सार्वजनिक सुनुवाईमा आयोगका तर्फबाट उपस्थित हुने पदाधिकारी र प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्कको तरिका, सार्वजनिक सुनुवाईमा उपस्थित हुने वद्युत् उत्पादक संस्था, वतरण अनुमति प्राप्त व्यक्ति, प्रसारक संस्था, वद्युत् खरद र वक्रकर्ता र सो को ला ग अनुमति प्राप्त व्यक्तिको प्रतिनिधिको नाम र सम्पर्क लगायत उपलब्ध गराउनुपर्ने कार्य व धको मस्यौदामा उल्लेख छ ।

सार्वजनिक सुनुवाईको आचार संहिता सम्बन्धी कुराहरू, सार्वजनिक सुनुवाई गरिने क्षेत्रमा रहेका ग्राहक संख्या, खपत हुने वद्युत् युनिट, आयोजना प्रभावत बा सन्दा, वद्युत् प्रसारण लाईन र वद्युत् जडानसम्बन्धी आवश्यक ववरण लगायत समेत उल्लेख गराउनुपर्ने कार्य व धको मस्यौदामा उल्लेख छ । मस्यौदामा सार्वजनिक सुनुवाईका ला ग आयोगका अध्यक्ष वा सदस्यको संयोजकत्वमा आयोगले तोकेको सदस्य, दुई तहका कम्तीमा उपसचव तहका कर्मचारी, दुई जना वज्ञ र अधकृत स्तरको कर्मचारी सदस्य सचव रहने स मति गठन गर्ने उल्लेख छ । सुनुवाईसम्बन्धी कार्ययोजना तयार गर्नु भन्दा पहिले स मतिले प्रदेश सरकार तथा स्थानीय तहका प्रतिनिधि, स्थानीय प्रशासन, नागरिक समाज, वषय वज्ञ, अनुमति प्राप्त व्यक्तिका प्रतिनिधिहरू, उपभोक्ता हित संरक्षणमा कार्य गर्ने संस्थाका प्रतिनिधि तथा सञ्चारकर्मी समेतको परामर्श लन सक्ने, नेपाली भाषामा आफ्नो वचार राख्न नसक्ने भएमा दोभाषेको सहयोग लन सक्ने र सार्वजनिक सुनुवाईमा व्यक्त गरेको कुरालाई मात्र आधार बनाई कसैलाई कुनै कसको कानूनी कारवाही नगरिने पनि मस्यौदामा उल्लेख छ । मस्यौदामा शष्ट भाषा प्रयोग, राजनीतिक प्रणाली, संयन्त्र वा यसका सञ्चालनक, कुनै राजनीति तह र निकाय वरुद्ध तथा अदालतमा वचाराधीन वषयमा प्रस्तुतीकरण गर्न नपाइने, सहभागी हुन आउने व्यक्तिहरूले मर्यादित र सभ्य

पोशाक लगाएर आउनुपर्ने लगायतका सार्वजनिक सुनुवाइको आचारसंहिता समेत उल्लेख छ ।

दुई आयोजनालाई प्रारम्भिक सेयर जारी गर्न स्वीकृति वदयुत् नियमन आयोगले न्यादी र मैलुङ जल वदयुत् आयोजनाको ला ग प्रारम्भिक रूपमा प्रस्ताव (आईपीओ) सेयर जारी गर्नका ला ग स्वीकृति दिएको छ । न्यादी जल वदयुत् आयोजनाका ला ग स्थानीयबासीलाई १५ करोड बराबरको १५ लाख कता तथा सर्वसाधारणका ला ग २५ करोड ५० लाख बराबरको २५ लाख ५० हजार कता सेयर जारी गर्न आयोगले स्वीकृति दिएको हो । बुधबारको बैठकले स्थानीयवासीलाई सेयर दिईसकेको मैलुङ खोला जल वदयुत् आयोजनाका ला ग सर्वसाधारणतर्फ आईपीओका ला ग ७ करोड ३६ लाख २८ हजार ६ सय रुपैयाँ बराबरको ७ लाख ३६ हजार २ सय ८७ कता सेयर निस्कासनका ला ग स्वीकृति दिएको प्रा धकरणका प्रवक्ता डा. रामप्रसाद धतालले जानकारी दिए । बैठकले जल वदयुत् आयोजनाहरूले व्यापारिक रूपमा उत्पादन (सीओडी) पूर्वको आरसीओडीदे ख सीओडीसम्मको अव धको ब्याज रकम पुँजीकृत गर्नका ला ग अनुरोध गर्ने निर्णय समेत गरेको छ । हाल आयोजना निर्माण सम्पन्न भएर सीओडी नभएसम्मको ला ग हुने परीक्षण अव धको ब्याजसमेत निजी जल वदयुत् प्रवर्द्धकहरूले तिर्नुपर्ने भएकोले सो अव धको रकम पुँजीकृतका ला ग राष्ट्र बैकका अ धकारीहरूसँगको छलफलपछि अनुरोध गर्ने निर्णय गरिएको आयोग अध्यक्ष डल्ली संहले जानकारी दिए । यसबारे अध्ययन गर्न आयोगले धतालको संयोजकत्वमा समिति गठन गरेको थियो ।

श्रोत : काठिपुर, २०७६/९/२७

एकै जिल्लामा ४० वद्युत् आयोजना

(रुकुम पश्चिम) — स्यार्पुतालबाट बगेको पानीबाट ०४५ सालमा २५० कलोवाट क्षमताको वद्युत् आयोजना निर्माण गरियो। बाँफीकोट गाउँपा लकास्थित भाग्लेमा पावर हाउस बनाइएको उक्त आयोजना नजिकै अर्को ठूलो जल वद्युत् आयोजना बनाउन था लएको छ। ३.७ मेगावाटको वद्युत् आयोजना निर्माणका ला ग आवश्यक प्र क्रया अघि बढिसकेको छ।

४ नम्बर वडामा बन्ने उक्त आयोजना स्यार्पुतालकै पानीबाट बन्नेछ। आयोजना निर्माण भए यो नै जिल्लाको ठूलो वद्युत् आयोजना हुनेछ। अहिले बाँफीकोट गाउँपा लकाका १० वडामा यी दुईसहित पाँच वद्युत् आयोजना छन्। चार आयोजनाबाट वद्युत् उत्पादन भइरहेको छ भने एउटा निर्माणाधीन छ। १, २ र ६ नम्बर वडामा लघु जल वद्युत् आयोजना छन्। अहिले बाँफीकोट गाउँपा लकामा ३ सय ५० कलोवाट वद्युत् उत्पादन भइरहेको छ। ३.७ मेगावाट वद्युत् उत्पादनको प्र क्रयामा छ। मुसीकोट नगरपा लकामा १० वटा वद्युत् आयोजना छन्। १० वटै वद्युत् आयोजनाबाट उत्पादित वद्युत्बाट गाउँ झ ल मली छ।

१४ वडा रहेको मुसीकोटमा २७० कलोवाट वद्युत् उत्पादन भइरहेको छ। मुसीकोट नगरपा लका भत्रका प्रायः खोलामा वद्युत् आयोजना बनेका छन्। एउटै खोलामा तीन वटासम्म वद्युत् आयोजना निर्माण गरिएको छ।

बाँफीकोट र मुसीकोट मात्रै होइन, जिल्लाका अरू चार स्थानीय तहमा पनि वद्युत् आयोजना छन्। सानीभेरीमा १०, आठबीसकोटमा ६, त्रिवेणीमा ६ र चौरजहारीमा दुई वटा आयोजना सञ्चालनमा छन्। आठबिसकोटका छमध्ये दुई आयोजनाबाट बत्ती बाल्ने अन्तिम तयारी छ। सानीभेरीमा १३२ र आठबिसकोटमा २०२ कलोवाट वद्युत् उत्पादन भइरहेको छ। १०६ कलोवाट उत्पादन हुने अन्तिम तयारीमा छ। त्रिवेणी गाउँपा लकामा २६५ कलोवाट र चौरजहारीमा ७० कलोवाट वद्युत् उत्पादन हुन्छ। जिल्लाभर ३९ वद्युत् आयोजना सञ्चालनमा रहेको जिल्ला समन्वय स मतिले जानकारी दिएको छ।

केही आयोजना निर्माणकै क्रममा छन्। बनिसकेका आयोजनाबाट जिल्लामा अहिले १ हजार ३ सय ९५ कलोवाट वद्युत् उत्पादन भइरहेको छ। १ सय १० कलोवाट वद्युत् उत्पादन प्र क्रया

अन्तिम चरणमा छ । जिल्लामा छ स्थानीय तहका ७३ वडा छन् । यसमध्ये ५२ वडामा वद्युतीकरण भएको छ । २१ वडामा वद्युत् सु वधा पुग्न सकेको छैन । ती वडामा वद्युत् प्रा धकरणको केन्द्रीय प्रसारण लाइन पनि जो डएको छ ।

‘रुकुम उज्यालो कार्यक्रम’ मार्फत प्रायः वद्युत् आयोजना बनेका हुन् । रुकुम उज्यालोमार्फत निर्माण भएका वद्युत् आयोजना रुकुम पूर्वमा समेत छन् । ०६५ सालमा ‘रुकुम उज्यालो कार्यक्रम’ सुरु भएको हो । आधारभूत चरणका सबै कामपछि आव ०६९/७० बाट जिल्लाका व भन्न ठाउँमा योजना निर्माणको काम था लएको थयो । सुरुको वर्षमा ७ आयोजना निर्माण गरेको कार्यक्रमले आव ०७०/७१ मा २१ आयोजना सम्पन्न गरेको थयो ।

उपभोक्ताको चासो र जासुकताका कारण छोटो समयमै धेरै वद्युत् आयोजना बनाउन सम्भव भएको तत्कालीन जिल्ला साना तथा लघु जल वद्युत् उपभोक्ता स मति अध्यक्ष गोपेश्वर केसीले बताए । श्रमदानबिना ‘रुकुम उज्यालो कार्यक्रम’ को कल्पना नै नगरिएको उनको भनाइ छ । ‘प्रत्येक आयोजना निर्माणका ला ग प्रति कलोवाट २ लाख ५५ हजार अनुदान पाइन्थ्यो । बाँकी सबै उपभोक्ताले श्रमदान गर्नुपर्ने व्यवस्था थयो,’ उनले भने, ‘तर उपभोक्ता त्यसको दोब्बर/तेब्बर श्रमदान गर्न पछि परेनन् ।’

गाउँगाउँमा जो डँदै केन्द्रीय लाइन

जिल्लामै धेरै वद्युत् आयोजना बने पनि वद्युत् भने अपुग छ । व भन्न ठाउँमा केन्द्रीय प्रसारण लाइन जडान गरिएको छ । लामो समयको प्रयासपछि मात्रै जिल्लामा केन्द्रीय प्रसारण लाइन जो डएको थयो । जनार्दन शर्मा ऊर्जामन्त्री भएका बेला रुकुम केन्द्रीय प्रसारण लाइनमा जो डएको हो । ०७३ का तकमा सदरमुकाम मुसीकोटमा केन्द्रीय प्रसारण लाइन वस्तार गरिएको थयो ।

स्थानीयस्तरमा उत्पादित वद्युत् अपुग भएपछि केन्द्रीय प्रसारण लाइन जडानको काम भइरहेको आठबिसकोट नगरपालिका प्रमुख गोर्खबहादुर केसीले बताए । यसअघि वद्युतीकरण नभएका ठाउँमा केन्द्रीय प्रसारण लाइन जडान गर्ने काम भइरहेको उनले जनाए । जिल्लाका ८ हजार ४ सय ३२ उपभोक्ताले केन्द्रीय वद्युत् प्रसारण लाइन उपभोग गरिरहेका छन् ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२७

वद्युत् नियम त गर्न ७ हजार ट्रान्सफर्मर थ पँदै

चसोसँगै बढ्दो वद्युत् खपतले सर्वसाधारणलाई सास्ती हुन थालेपछि वद्युत् प्राधकरणले ७ हजार ट्रान्सफर्मर थप्ने भएको छ। प्राधकरणको प्रणालीमा हाल उच्च माग १ हजार ४ सय मेगावाटभन्दा माथ पुगसकेको छ। काठमाडौं उपत्यकाको उच्च मागसमेत बढेर ४ सय ५० मेगावाट हाराहारी पुगसकेको छ। खपत अत्यधिक हुन थालेपछि वद्युत् बारम्बार जाने गरिरहेको छ। यसले उपभोक्ताले सास्ती व्यहोर्नुपरेको छ।

‘वतरण प्रणालीमा खपतको लोड धान्न सक्ने बनाउन यो आर्थिक वर्षमा झन्डै ७ हजार ट्रान्सफर्मर स्तरोन्नति गर्ने लक्ष्य छ,’ प्राधकरणको ग्राहक तथा वतरण सेवा निर्देशनालयका प्रमुख हरराज न्यौपानेले भने।

वतरण प्रणालीमा बढी वद्युत् भार पर्दा ट्रान्सफर्मर जल्ने, एमसबी झर्ने (ट्रिपड) जस्ता समस्या देखाएका छन्। यो समस्या समाधानका लागि प्राधकरणले वतरण प्रणाली स्तरोन्नतिको कामलाई तीव्रता दिइरहेको न्यौपानेले जानकारी दिए।

यो समस्या समाधान गर्न प्राधकरणले सबस्टेसनका पावर ट्रान्सफर्मर, वतरण लाइनका ट्रान्सफर्मर तथा लाइनका कन्डक्टरको स्तरोन्नतिसमेत गरिरहेको छ। दुई दिनअघि मात्र ६६.११ केभएको बालाजु सबस्टेसनमा २२.५ एमभए क्षमताको ट्रान्सफर्मर थप गरियो। यसअघि ४५ एमभए क्षमताका ट्रान्सफर्मर रहेको सबस्टेसनको क्षमता अब ६७.५ एमभए पुगेको छ। यसले स्युचाटार, बालाजु, टेकुलगायत क्षेत्रका ओभरलोड भएका वतरण लाइनको लोड बाँड्न सहयोग पुग्ने प्राधकरणले जनाएको छ।

सोह्रखुट्टेनजिक मनांगे गेटस्थित ट्रान्सफर्मरले लोड नधानेर वेला-चेला वद्युत् एमसबी ‘ट्रिप’ हुने गरेको छ। तर, स्थानीयको अवरोधका कारण उक्त ठाउँमा ट्रान्सफर्मर अपग्रेड गर्न नसकिएको रत्नपार्क वतरण केन्द्रका प्रमुख सुजल श्रेष्ठले जानकारी दिए। काठमाडौं उपत्यका, वराटनगर, वीरगन्ज, पोखराजस्ता ठूला सहरमा पनि स्थानीयको यस्तो अवरोधको देखने गरेको वतरण केन्द्रका प्रमुखहरूले बताएका छन्।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२७

खाना पकाउन ग्यास भन्दा वजुली सस्तो तर ग्यासमा स कन्छ

दैनिक १० करोड

आयातित ग्यास मार्फत नेपालमा दैनिक करिब १० करोड रुपैयाँको आगो बा लरहेको छ । ग्यास बाल्न दैनिक करिब १० करोड रुपैयाँ वदेश गइरहेको हो । ग्यासको उच्च खपतले देशको वैदेशिक व्यापार घाटा चुल्याउन भूमिका खेलेको छ ।

नेपाल आयल निगमका अनुसार आब २०७५/७६ मा कुल ३३ अर्ब ९ करोड ३३ लाख ९० हजार रुपैयाँ बराबरको ४ लाख २९ हजार ५ सय ३ मेट्रिक टन ग्यास आयात भएको छ । उक्त तथ्याङ्क अनुसार नेपालमा ग्यासमा मात्रै मासिक २ अर्ब ७५ करोड ७७ लाख रुपैयाँ बराबरको ३५ हजार ७ सय ९१ मेट्रिक टन ग्यास खपत भइरहेको छ । जसअनुसार दैनिक ९ करोड ९२ लाख रुपैयाँ बराबरको ग्यास नेपालमा खपत भइरहेको छ । अझ ग्यास खपतको तथ्याङ्क बढ्दो रहेको तथ्याङ्कले देखाउछ ।

ग्यासको वकल्प इन्डक्सन : प्राधकरण पछिल्लो समय वद्युतको उत्पादन बढ्दै गएपछि खाना पकाउने ग्यासको वकल्प पनि तयार भइरहेको नेपाल वद्युत प्राधकरण बताउँदै आएको छ । प्राधकरणले वद्युत उत्पादन बढिरहेको भन्दै ग्यासको खपत बढाउन पटक-घटक आग्रह गर्दै पनि आएको छ ।

प्राधकरणका प्रवक्ता प्रवलराज अधिकारीले वद्युत उत्पादन बढ्दो क्रममा रहेकाले खपत बढाउन अनिवार्य भइसकेको बताए । 'वद्युत उत्पादन बढ्दो क्रममा छ । यसै आर्थिक वर्षमा पनि १ हजार मेगावाट क्षमता उत्पादन हुँदैछ ।' उनले भने, 'ग्यासको वकल्पमा इन्डक्सन चुलो प्रयोग गरी ग्यासको आयात प्रतिस्थापन गर्न स कन्छ ।'

ग्यास भन्दा वजुली सस्तो वद्युत आपूर्तिमा आएको सहजतापछि वजुलीले एलपी ग्यास भन्दा वजुली सस्तो हुने औल्याएका छन् । ऊर्जा अध्ययन केन्द्र इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थान पुल्चोक त्रिविका प्राध्यापक डा. जगन्नाथ श्रेष्ठले भान्सामा ग्यास भन्दा इन्डक्सन चुलो भरपर्दो भएको पुष्टि भएको बताए । खाना पकाउँदा 'ग्यास महंगो हुन्छ, क वजुली' भनेर उर्जा अध्ययन केन्द्र पुल्चोक इन्जिनियरिङ

कलेजले गत मं सर ७ मा परिक्षण गरेको थयो । सो परिक्षणको क्रममा ग्यास भन्दा वजुली नै सस्तो दे खएको केन्द्रले प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेको छ ।

केन्द्रले उक्त परिक्षणका ला ग एलपी ग्यास र इन्डक्सनमा आधा-आधा कलो चामल छुट्टाछुट्टै पकाएको थयो । त्यसका ला ग उक्त कोठाको तापक्रम १७ डग्री सेल्सियस बनाइएको थयो । एलपीजीमा पकाउन लागेको कुकरमा २ चोटी सट्ठि लाग्न ११ मनेट ११ सेकेन्ड समय लाग्यो र २५ ग्राम ग्यास स कएको परिक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । 'पकाउन सुरु गर्न अघि एलपीजीको नाप लएका थयौं । पकाएपछि पनि नाप लयौं । पकाएपछि र पकाउनु अघिको २ वटा फरक अवश्व पनि दे खन्छ नै । त्यो फरक हामीले २५ ग्रामको पायौं' प्राध्यापक डा. श्रेष्ठले भने । परिक्षण गर्दा ग्यासको मूल्याङ्क प्रति सलण्डर (१४ दशमलव २ केजी)को १४ सय रुपैयाँ गरिएको थयो । सो अनुसार २५ ग्राम ग्यासको मूल्य २ रुपैयाँ ४६ पैसा खर्च भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । ग्यासलाई उर्जामा परिणत गर्दा ११ सय ५२ कलोजुल उर्जा खर्च भएको दे खएको प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ ।

त्यस्तै सोही तापक्रममा अर्कोपट्टि त्यति नै चामल प्रेसर कुकरमा राखेर इन्डक्सनमा पकाउँदा त्यसमा २ सट्ठि लाग्न ७ मनेट ४९ सेकेन्ड समय लागेको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । इन्डक्सनको प्रयोगबाट वजुलीमा आधा कलो चामल पकाउँदा ५ सय १० कलोजुल उर्जा खपत भएको उल्लेख छ । '५ सय १० कलोजुल उर्जा भनेको शुन्य दशमलव १४३ कलोवाट आवर हो' श्रेष्ठले भने, 'वजुलीको मूल्यांकन प्रतियुनिट १० रुपैयाँका दरले गरेर हिसाव गर्दा आधा कलो चामल पकाउँदमा १ रुपैयाँ ४२ पैसा बराबरको वजुली खपत भएको पायौं ।' प्रक्षणपछि बनाएको प्रतिवेदनमा आधा कलो चामल पकाउनका ला ग इन्डक्सनमा ७ मनेट ४९ सेकेन्ड समय लागेको र १ रुपैयाँ ४२ पैसा बराबरको वजुली खर्च भएको उल्लेख गरिएको छ ।

'एलपीजी र इन्डक्सन दुवैको तुलना गर्दा इन्डक्सनमा खाना पकाउँदा समय कम लागेर छिटो छरितो हुने, उर्जा कम लाग्ने, र पैसा पनि कम लाग्ने निष्कर्षमा पुग्यौं, इन्डक्सनमा छिटो पनि पाक्दो रहेछ र सस्तो पनि पर्दो रहेछ' श्रेष्ठले भने । त्यस्तै ग्यासमा खान पकाउन बानी परेका कारण केही मानिसमा इन्डक्सनमा खाना पकाउन जो खम हुन्छ क भन्ने भ्रम रहेको प्रति श्रेष्ठले इन्डक्सनमा ग्यासको भन्दा कम जो खम हुने दावी गरे । 'ग्यास पनि पड् कने सम्भावना हुन्छ' उनले भने 'इन्डक्सनको प्रयोग गरेर खाना पकाउने भने ग्यासमा पकाउँदा जतिको पनि जो खम छैन । उपभोक्तालाई चुलोतर्फ आकर्षित गर्न सरकारले जनचेतना जगाउने कार्यक्रम सुरु गर्नु पर्छ ।'

इन्डक्सन चलाउने क्षमता भने छैन
नेपाल वद्युत प्राधकरणको कूल ग्राहक संख्या ३९ लाख ९ हजार ६ सय ४१ रहेको छ । यो संख्यामध्ये २२ लाख ६७ हजार ६ सय ग्राहकसँग ५ एम्पियरको फ्युज मटर छ । ५ एम्पियरको फ्युज मटर प्रयोगकर्ताको उक्त संख्या करिब ५८ प्रतिशत हो । ५ एम्पियरको फ्युज मटरबाट इन्डक्सन चुलो चलाउन भने सक्दैन ।

उर्जा अध्ययन केन्द्र इन्जिनियरिङ कलेज पुल्चोक त्रिवका प्राध्यापक डा. जगन्नाथ श्रेष्ठले ५ एम्पियर क्षमताको मटर फ्युजमा इन्डक्सन चुलो चलाउन नसक्ने बताए । 'हामी कहाँ करिब ६० प्रतिशत ग्राहकसँग ५ एम्पियरको मटर फ्युज छ ।' उनले भने, 'त्यसमा इन्डक्सन चुलो चलाउन सक्दैन । यसका लागि १५ एम्पियरको मटर फ्युज चाहिन्छ ।' प्राधकरणका अनुसार बाँकी ग्राहकसँग भने १५ एम्पियर, ३० एम्पियर र ६० एम्पियरको फ्युज मटर छ । १५ एम्पियर भन्दा बढिको फ्युज मटरमा इन्डक्सन चुलो चलाउन सक्दैन । यद्यपि उक्त तथ्याङ्क पुरानो रहेको र नयाँ तथ्याङ्क संकलन भइरहेको प्राधकरण आर्थिक वश्लेषण शाखा प्रमुख जयराज भण्डारीले बताए ।

मटर फ्युजको स्तरोन्नति हुन्छ : प्राधकरण
प्राधकरणका प्रवक्ता प्रवलराज अधिकारीले मटर फ्युज र ट्रान्सफर्मरहरूको स्तरोन्नति गरिने बताए । 'कम्तीमा १५ एम्पियरको मटर फ्युज राख्ने गरी स्तरोन्नतिको काम अघि बढिरहेको छ ।' उनले भने, '१५ एम्पियरको भयो भने इन्डक्सन चुलो सजिलै चलाउन सक्दैन ।' उनले कतिपय स्थानमा ट्रान्सफर्मर र फ्युज मटर स्तरोन्नतिको काम चल्न रहेको समेत दाबी गरे । स्तरोन्नति चल्न रहेकै कारण पनि बेला-बेलामा बिजुली जाने गरेको अधिकारीले बताए । बेला-बेलामा वजुली अवस्थामा प्राधकरणले सूचना दिने गरे पनि त्यो प्रभावकारी हुन नसकेको उनले बताए ।

त्यसबाहेक भाडामा बस्नेलाई इन्डक्सनमा खाना पकाउन चुनौती रहेको छ । भाडामा बस्नेलाई घरमा लकले वजुलीको अत्यधिक रुपैयाँ लएको हुन सक्छ । त्यसको लागि भाडामा बस्ने र घरमा लक दुवैले सजगता अपनाउनु पर्ने प्राधकरणले जानकारी दिएको छ । भाडामा बस्नेबाट घरवेटीले वजुलीको बढी पैसा असुलेमा ठगी ऐन, उपभोक्ता संरक्षण ऐन आकर्षित हुने भन्दै प्राधकरणमा उजुरी गर्न समेत प्रवक्ता अधिकारीले आग्रह गरे ।

ग्यासको अनुदान पनि इन्डक्सनमै दिन आवश्यक
सरकारी अधिकारी सम्मिलित एक कार्यदालले सरकारले ग्यासमा दिँदै आएको अनुदान वजुलीमा

दिन सुझाव दिएको छ ।
पूर्वपर्यटन सचिव सुरेशमान श्रेष्ठको अध्यक्षतामा गठित ८ सदस्यीय कार्यदलले उक्त सुझाव दिएको हो ।

हवाई भाडा महंगो भएको प्रति अध्ययन गर्न गठित उक्त कार्यदलले हवाई इन्धनको मूल्य घटाउनु पर्ने सुझाव दिँदै ग्यासमा दिइँदै आएको अनुदान समेन हटाउन सुझाव दिएको हो । 'नेपाल आयल निगमले खरिद मूल्यमा न्यूनतम नाफा जोडी हवाई इन्धनको स्वचा लत मूल्य निर्धारण गर्नुपर्ने र त्यसो गर्दा हाल एलपी ग्यासमा दिने गरेको क्रस सब्सिडी (अनुदान) क्रमशः हटाई अटोमेटिक फर्मुलाबाट पेट्रो लयम पदार्थको मूल्य निर्धारण गर्ने' प्रतिवेदनमा भनिएको छ ।

नेपाल आयल निगमले हवाई इन्धनको खरिद मूल्यमा अत्य धक नाफा लइरहेकाले त्यसमा न्यूनतम नाफा लनु पर्ने र स्वचा लत मूल्य निर्धारण गर्नुपर्ने कार्यदलको सुझाव छ । त्यस्तै 'खाना पकाउने एलपी ग्यास र सर्वसाधारणले उपभोग गर्ने यातायात परिवहनमा आवश्यक पर्ने डजेल सस्तो दरमा वक्री गर्नुपर्दा नेपाल आयल निगमलाई पन्ध्र दिनमा एघार करोड घाटा भइरहेको र हवाई इन्धनमा पन्ध्र दिनमा तीन करोड नाफा भइरहेकोले एलपी ग्यासमा दिइएको क्रस सब्सिडी हटाउनु पर्ने' प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । 'पछिल्लो समय वद्युतको उत्पादन बढिसकेकोले उपभोक्तालाई इन्डक्सन चुलोतिर आकर्षण गर्नुपर्ने र ग्यासको खपत घटाउनु पर्ने' समेत प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/९/२७

फोहोरबाट ऊर्जा उत्पादन गर्न यूएईले नेपाललाई दियो १ अर्ब

ऋण

२७ पुस, युएई । संयुक्त अरब इमिरेट्स (यूएई) ले नेपालमा सहरी फोहोरबाट आधुनिक ऊर्जा उत्पादन प्रयोजनका लागि एक करोड अमेरिकी डलर (करिब १ अर्ब १३ करोड) रुपैयाँ सहूलयतपूर्ण कर्जा दिने भएको छ ।

अबुधावीमा जारी विश्व नवीकरणीय ऊर्जा संघ (इरिना) को वार्षिक साधारण सभाको अवसरमा अबुधावी फण्ड फर डेभलपमेन्टअन्तर्गत उक्त रकम दिने घोषणा गरिएको हो ।

नेपाली टोलीको नेतृत्व गर्दै सभामा सहभागी ऊर्जा, जलश्रोत तथा संचाइमन्त्री वर्षमान पुन अनन्तले सहयोग स्वीकार गरे । साधारणसभाको विशेष समारोहमा मन्त्री पुनले उक्त सहूलयत कर्जा स्वीकार गर्दै नेपाललाई छनोट गरेकामा धन्यवाद दिए ।

मन्त्री पुनका अनुसार उक्त रकमबाट वभन्न ६९ वटा नगरपालिकामा फोहोरबाट ठूला बायोग्यास आयोजना सञ्चालनका साथै प्रांगारिक मल उत्पादन गरिनेछ । आइरिनाको प्रावधक सहयोगमा वभन्न मुलुकबीच प्रतिस्पर्धा भएको थियो ।

सात चरणमा भएको प्रतिस्पर्धामा नेपालसहित बुर्जिका पासो, चाड, क्युबा, सेण्ट लु सया, माल्दिभ्सका साथै एण्टिगुवा र बर्मुडा सहूलयतका लागि छानिएका थिए ।

उक्त फण्डबाट नेपालले ठूला बायोग्यास र नगरपालिकास्तरको फोहोरबाट ऊर्जा उत्पादन गर्ने परियोजनाहरूमा न्यून ब्याजदरमा कर्जा प्रवाह गर्ने सुवधा प्राप्त हुने सम्मेलनमा सहभागी वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक मधुसूदन अधिकारीले जानकारी दिए ।

सभामा बोल्दै मन्त्री पुनले नेपालका लागि यो सहयोग महत्वपूर्ण रहेको भन्दै मध्यपूर्वका लगानीकर्ताहरूलाई नेपालको नवीकरणीय र अन्य पूर्वाधार निर्माण कार्यमा सहकार्यका लागि आह्वान गरे ।

यो सहयोगबाट नेपालका ६९ नगरपालिकामा फोहोरबाट उर्जा परियोजना लागू गरी उर्जा र प्रांगारिक मल उत्पादन गर्नुका साथै रोजगारीको सर्जना हुने विश्वास व्यक्त गरे ।

सम्मेलनमा नेपालका तर्फबाट मन्त्री पुनका साथै प्रतिनिधिभसभा सदस्यहरू राधाकुमारी ज्ञवाली, राजबहादुर बुढा, भुमी त्रिपाठी, उर्जा मन्त्रालयका सहसचिव मधुप्रसाद भेट्टवाल, वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक मधुसुदन अधिकारी, नेपालका लागि यूएईका राजदूत कृष्णप्रसाद ढकाल र मन्त्री पुनका स्वकीय सचिव दुर्गाप्रसाद चापागाई सहभागी छन् ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२७

३ महिनामा मा थल्लो दोर्दी 'ए' को २५ मेगावाट प्रणालीमा जो डँदै

काठमाडौं । लमजुङको दोर्दी खोलामा निर्माणाधीन २५ मेगावाटको मा थल्लो दोर्दी 'ए' जल वद्युत आयोजनाको वद्युत अबको ३ महिनामा राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा जो डने भएको छ । आयाोजनाबाट लक्ष्यभन्दा ७ महिना ढिला गरी आगामी चैत्रदेखि वद्युत उत्पादन सुरु गर्न ला गएकाे हाे । यसअघि आयाोजनाबाट २०७६ भदौदेखि वद्युत उत्पादन सुरु गर्ने ता लका थयाे । बर्खामा दाेर्दी खाेलामा आएकाे भीषण बाढीले बाँध क्षेत्रकाे संरचना पुरिँदा उत्पादन ता लका प्रभावत भएकाे प्रवर्द्धक लबर्टी इनर्जी कम्पनीका सञ्चालक राजेन्द्र वस्तीले बताए । उनका अनुसार बाढीले पुरेकाे संरचनाकाे सरसफाई स कएकाे छ ।

'आयाोजनाकाे निर्माण अन्तिम चरणमा पुगेकाे छ । मुख्य सुरुडकाे ढलान, पाइप लाइनकाे पेन्टिङ लगायत काम हुँदैछ, उनले भने, '३ महिनामा सबै सम्पन्न गरेर उत्पादन सुरु गर्छौं । ' उनले स्वीचयार्डकाे काम स कएकाे बताए । आयाोजनामा २.७ कलाे मटर मुख्य सुरुड र बाँकी लाे प्रेसर पाइप रा खएकाे छ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने वद्युत नेपाल वद्युत प्रा धकरणले निर्माण गरिरहेको १३२ केभी दाेर्दी काेरिडाेर प्रसारण लाइनकाे कर्तिपुर सबस्टेसनमा जो डनेछ । सबस्टेसनको काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ । कूल ४ अर्ब रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको आयोजनामा बैंकको ७० प्रतिशत ऋण र ३० प्रतिशत स्वपुँजी लगानी छ । बर्खामा आएकाे बाढीले आयोजनाको बाँधक्षेत्रकाे संरचना पुरेकाे थयाे । बाढीमा परी आयोजनामा कार्यरत ५ कामदारकाे मृत्यु समेत भएकाे थयाे । बाढीले आयोजनाको निर्माण सामाग्री तथा उपकरण (क्रसर, मे सन, गाडी, डोजर) बगाएको थयो । समेन्ट, बालुवा, गटी, रडलगायत निर्माण सामाग्री पनि बगाएको थयाे ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२७

चारजिड महसुल दर निर्धारण नहुँदा वद्युतीय सवारी सञ्चालनमा अन्यायलता

काठमाडौं । सरकारले चारजिड महसुल दर निर्धारण नगर्दा वद्युतीय सवारी सञ्चालन गर्न समस्या भएकाे छ । चारजिड स्टेसनमा चार्ज गर्दा लाग्ने शुल्क निर्धारण नहुँदा नेपाल भित्रिसकेका वद्युतीय सवारी सञ्चालन गर्न समस्या भएकाे हाे । प्रतियुनिट चारजिड महसुल दर नताे कएकाले ठूला सार्वजनिक वद्युतीय सवारी सडकमा गुडाउन नपाएकाे सुन्दर यातायात प्रा लका अध्यक्ष भेषबहादुर थापाले बताए । उनका अनुसार महसुल दर निर्धारण नभएकै कारण थप वद्युतीय सवारी नेपाल ल्याउन समस्या भएकाे छ ।

सरकारले चारजिड स्टेसनकाे कार्य व ध तयार गरिनसकेका कारण चीनमा निर्माण सम्पन्न भइसकेका नयाँ बस र ट्याक्सी (४ पाङ्गे साना वद्युतीय सवारी) आयात गर्न नसकेकाे उनले बताए । 'सरकारले वद्युतीय सवारीको संख्या २० प्रतिशत पुर्याउने त भनेको छ,' उनले आइतबार ऊर्जा खबरसँग भने, 'तर अहिलेसम्म नीति बनेकाे छैन । यसले वद्युतीय बस सञ्चालन गर्न हाे सएका यातायात व्यावसायीलाई मर्का परेकाे छ ।' उनले नेपाल वद्युत प्रा धकरणले पनि सार्वजनिक सवारीबाट ताेकेकाे भन्दा बढी महसुल लइरहेकाे गुनासाे गरे । 'यातायात व्यावसायीले रातकाे समयमा खेर जाने वद्युतकाे चारजिड महसुल समेत वद्युत प्रा धकरणलाई प्रतियुनिट ८.८० रुपैयाँ तिर्नु परेकाे छ' उनले भने । थापाका अनुसार प्रा धकरणले उच्चतम के भएकाे ला ग भन्दै मा सक ८ हजार १ सय ६० रुपैयाँ थप शुल्क लने गरेकाे छ । वद्युत प्रा धकरणले सार्वजनिक वद्युतीय सवारी चार्ज गर्नकाे ला ग साँझ ५ दे ख राती ११ बजेसम्म प्रतियुनिट ७.१५ रुपैयाँ र अन्य समयकाे ला ग ५.६० रुपैयाँ महसुल ताेकेकाे छ । निजी सवारीकाे ला ग उच्च माग हुने समयकाे ला ग प्रतियुनिट ९.६५ रुपैयाँ र अन्य समयकाे ला ग ८.५० रुपैयाँ ताे कएकाे छ । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सचाँड मन्त्रि वर्षामान पुनले ठूला सार्वजनिक बसले पनि राजधानीमा गुइने वद्युतीय सफा टेम्पोले तिर्ने शुल्क तिरे पुग्ने बताए पनि कार्यान्वयन नभएकाे उनकाे भनाइ छ । सफा टेम्पोले प्रतियुनिट ४ रुपैयाँ चारजिड शुल्क तिर्दै आएका छन् । चारजिड महसुल सरकारले नताेकेकै कारण वद्युतीय सवारी निर्माणकाे ठेक्का पाएकाे चनियाँ कम्पनीले तयार गरेका २० वटा बस र १५ वटा ट्याक्सी आयातमा अन्यायलता दे खएकाे सुन्दर यातायातले जनाएकाे छ । थप ३० वटा सार्वजनिक बस बनाउने काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ । 'बस बनाउने कम्पनीले लैजानु भनेर ताकेता गरिरहेको छ,' थापाले भने, 'चार्ज गर्दा लाग्ने महसुल दर नै निर्धारण भएको छैन । ल्याएर कसरी चलाउनु ।' तयारी अवस्थाका बस ल्याउन नसके चनियाँ कम्पनीले अ फ्रकन मुलुकमा पठाउने उनले बताए । सुन्दर यातायातले पहिलो चरणमा ७ सार्वजनिक वद्युतीय बस ल्याएको थयो । जसमध्ये ४ वटा रिड रोड भत्र चलेका छन् । ३ वटा बस यसै थन्किएका छन् । बस एक पटककाे ला ग पूर्णरूपमा चार्ज गर्न २ घन्टा समय लाग्दा १ सय १५ युनिट वद्युत खपत हुन्छ । अहिले भत्केको पुलस्थित चारजिड स्टेसनबाट बस चार्ज गर्दै आएको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२८

उदयपुर गाउँपालिकामा बिजुली पुग्याे, साढे २ सय परिवार लाभान्वित

काठमाडौं । उदयपुर जिल्लाकाे उदयपुर गाउँपालिकाका २ वडामा पहिलो पटक राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीको बिजुली पुगेकाे छ । नेपाल वद्युत प्राधकरणले वद्युतीकरण कार्य वस्तार गरी गाउँपालिकाकाे १ र ५ नम्बर वडामा बिजुली पुर्याएकाे हाे । कटारीको स्कुदे ख रातमाटेसम्म करिब ५ कलो मटर प्रसारण लाइन निर्माण गरी वद्युतीकरण गरेकाे प्राधकरण उदयपुर वतरण केन्द्र प्रमुख रोशनकुमार सहंले बताए । उनका अनुसार स्थानीय सामुदायिक वन उपभाेक्ता समूहले स्थानीयकाे घरसम्म पुग्ने वतरण लाइनकाे तार तथा मटर खरिदमा सहयाेग गरेपछि दुर्गम गाउँमा वद्युतीकरण गरिएकाे हाे ।

नेपाल सरकार र सामुदायिक वन उपभाेक्ता समूहको करिब २५ लाख रुपैयाँ सयुक्त लगानीमा गाउँपालिकामा वद्युतीकरण गरिएकाे केन्द्रले जनाएकाे छ । वद्युतीकरणपछि २ वडाका रातमाटे, हजारे, दुर्जे र कुपुनटार गाउँ झलमल भएका छन् । साढे २ सय परिवार वद्युत सेवाबाट लाभान्वित भएका छन् । एक वर्ष भत्र सामुदायिक वद्युतीकरण कार्यक्रममार्फत गाउँपालिकाका सबै वडामा बिजुली पुर्याउने याेजना रहेकाे प्रदेश-१ का सांसद नारायणबहादुर बुर्जामगरले बताए । गाउँपालिकाका भरी नै वद्युत सेवा पुर्याउन वद्युतीकरण कार्यक्रम तीव्र पारेकाे उनले बताए । गाउँ टुकीमुक्त भएको छ । स्थानीयको जीवनस्तरमा सुधार भएको छ । वद्युती उपकरण चलाउन तथा कुटानी पसानी कार्य सहज भएकाे स्थानीय बताउँछन् । गाउँपालिकाकाे १, ५ र ७ बाहेकका सबै वडामा वद्युतीकरण हुन बाँकी छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२८

समराका उद्योगबाट ३ अर्ब २० करोड ट्रंक लाइन महसुल उठाइने

काठमाडौं । बाराको समरा क्षेत्रका ५ उद्योगले ट्रंक लाइनको वद्युत महसुल तिर्नु पर्ने भएको छ । जनकपुर उच्च अदालतको वीरगन्ज इजलासले मुद्दा खारेज गरेपछि ट्रंक लाइनको ४ वर्षदेखि ३ अर्ब २० करोड रुपैयाँ महसुल तिर्नुपर्ने भएको हो । नेपाल वद्युत प्राधकरण समरा वतरण केन्द्रलाई बिपक्षी बनाई जगदम्बा स्टील, असोक स्टील, हुलास स्टील, हामा आइरन र सूर्य नेपाल प्रा लले ट्रंक लाइन महसुल नतिर्न दायर गरेको मुद्दा अदालतले खारेज गरेको छ । अदालतको पुस २२ गतेको इजलासले उद्योगीको मुद्दा खारेज गरेको हो । मुद्दा खारेज भएसँगै महसुल उठाउन वैधानिकता मलेको वतरण केन्द्र प्रमुख रोहिणी पौडेलले बताए । '२०७५ माघ ७ गते पहिलो पटक ट्रंक लाइनको बिल पठाउन चठ्ठी पठाए लगत्तै उद्योगी अदालत पुगे ।' उनले आइतबार ऊर्जा खबरसँग भने, 'तत्कालका लागू अन्तरिम आदेश पाए पनि एक वर्षपछि मुद्दा खारेज भएकाले पुस महिनाको बिल पठाइसकेको छु ।' २०७२ साउनदेखि महसुल उठाउन प्राधकरण कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडको स्वीकृति लई सबै उद्योगमा बिल पठाउने पनि उनले बताए । समारामा ६ उद्योगले ट्रंक लाइनको वद्युत सेवा लइरहेका छन् । वतरण केन्द्रले ट्रंक लाइनको महसुल उठाउन चठ्ठी काटेपछि ६ मध्ये ५ उद्योग महसुल तिर्न नसक्ने भन्दै अदालतको सरमा पुगेका थिए । अदालतले उद्योगको पक्षमा अन्तरिम आदेश जारी गरेपछि प्राधकरणले बिल पठाउन सकेको थिएन । ट्रंक लाइनको सेवा लइरहेको जगदम्बा इन्टरप्राइजेजले पनि २ महिनाको महसुल तिरेपछि नसक्ने भन्दै तिर्न छोडेको छ । डे डकेटेड फडरको सेवा लएका २ उद्योगले भने नियमत महसुल तिरिरहेको वतरण केन्द्रले जनाएको छ । प्राधकरणले २०७२ साउन यता ट्रंक तथा डे डकेटेड लाइनको सेवा लएका उद्योगबाट १० अर्ब रुपैयाँ बढी महसुल उठाउन बाँकी छ । २०७३ साउनदेखि लागु हुने भनिएको 'वद्युत महसुल संकलन वनियमावली' मा कुनै ग्राहकले २० घन्टा वा सोभन्दा बढी समय डे डकेटेड फडर सरह बिजुली लन चाहे डे डकेटेड फडरकै महसुल तिरेर लनुपर्ने उल्लेख छ । देशभरका २ सय ९८ उद्योगले ट्रंक लाइन तथा डे डकेटेड फडरबाट वद्युत सेवा लँदै आएका छन् ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/९/२८

तीनबुँदे माग राखेर स्थानीयले पारे काम ठप्प

रसुवा - रसुवाको उत्तरगया गाउँपालिका-१, मैलुङमा निर्माणाधीन मा थल्लो मैलुङ जल वद्युत् आयोजनाको काम ठप्प भएको छ। प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाले तीनबुँदे माग राखी आयोजनाको काम ठप्प पारेका हुन्। आयोजनाले प्रयोग गरेको जग्गाको उचित मुआब्जा पाउनुपर्ने, आयोजनासँग मलेर जथाभावी डोजर प्रयोग गर्न अनुमति दिने जनप्रतिनिधिलाई कारबाही गर्नुपर्ने र अहिले भएको ठेक्का खारेज गरेर स्थानीयलाई रोजगारी सर्जना गर्नुपर्ने उनीहरूको माग छ।

आयोजनासँग पटकपटक वार्ता गर्न खोजिए पनि सफल नभएपछि आयोजनाको काम पूर्ण रूपमा ठप्प पारिएको स्थानीय छेकु लामाले बताए। 'सडक निर्माणका लागि स्वीकृत भएको जग्गामा सडक निर्माण नगरी अर्कै स्थान प्रयोग गरिएको छ,' उनले भने, 'यसले १८ परिवारलाई प्रत्यक्ष असर पुगेको छ।' निजी जग्गामा डोजर चलाउँदा जग्गाधनीसँग नसोधेको कारण यो समस्या सर्जना भएको उनको भनाइ छ। बिहीबारदेखि आयोजनाको काम बन्द गराएको भए पनि शुक्रबार ब्लास्टिङको काम गरेको थाहा पाएपछि स्थानीयले आइतबार वडा कार्यालय बन्द गर्ने चेतावनी दिएका छन्।

आयोजनाको निर्माणस्थलमा सडकमा सवारी साधन सञ्चालन हुन नदिने उनको भनाइ छ। त्रिशुली खोला र मैलुङ खोलाको दोभानदेखि रहेको सडक निर्माण भइरहेको छ। आयोजनाले दिएको जानकारी अनुसार एक हजार आठ सय ५५ मटर मुख्य सुरुङ निर्माण हुनेछ। एक हजार मटर पेनस्टक निर्माण हुने आयोजनाले जानकारी दिएको छ। सभलतर्फको काम २०७७ असार भित्र सम्पन्न हुने बताइए पनि हालसम्म संरचना निर्माण कार्य अघि बढ्न सकेको छैन। १४.३ मेगावट क्षमताको आयोजनाले २०७८ असारमा वद्युत् उत्पादन सुरु गर्नेछ। उत्पादन भएको वद्युत् नेपाल वद्युत् प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेको श्री बी हवमा जोडनेछ।

त्यहाँसम्म आयोजना आफैले प्रसारण लाइन निर्माण गर्नुपर्ने हुन्छ। श्री बी हवसम्म आयोजनाले करिब १५ किलोमटर लामो प्रसारण लाइन निर्माण गर्नुपर्छ। निर्माण पूरा

भएपछि आयोजनाले वा र्षक रूपमा सात करोड ९६ लाख ७० हजार चार सय ८३ कलोवाट घण्टा वद्युत् उत्पादन गर्नेछ। २५ प्रतिशत स्वपुँजी लगानी हुने छ। सानिमा हाइड्रो समूहको मुख्य लगानीमा आयोजना निर्माण हुन लागेको हो। यो आयोजना निर्माणका लाग करिब दुई अर्ब ५० करोड लाख लाग्ने आयोजनाले जनाएको छ। आयोजना निर्माणका लाग २०६८ भदौ २३ गते प पए भएको थयो। मोन लया पावर ल मटेडले निर्माणको जिम्मा लएको थयो। यो कम्पनीले पछि सानिमा हाइड्रो समूहलाई नामसारी गरेको हो।

२०७२ साउन १ गते निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी मोन लयाले प्र क्रया अधि बढाएको थयो। तो कएको समयमा निर्माण कार्य सुरु नभएपछि सानिमाले निर्माण गर्न लागेको हो। आयोजना निर्माणका लाग सद्धारथ बैंक ल मटेडको अगुवाइमा नेपाल एसबिआई बैंकले ऋण लगानी गरेको छ।

श्रोत : कारोबार, २०७६/९/२८

प्रादेशिक आर्थिक विकासमा जल वद्युत्को अपरिहार्यता

जल वद्युत् र पर्यटनलाई मूल विकासको आधार बनाई कृष तथा रोजगारलाई दिगो विकासको गतिमा राखेर मात्र नेपालको आर्थिक विकास सम्भव हुन्छ भन्ने कुरामा अत्युक्ति नहोला । जल वद्युत्लाई जल र बाढी नियन्त्रण, सँचाइ तथा पक पावर सप्लाइका लागि सराहनीय मानिन्छ । जल वद्युत् उत्पादन क्षमतामा नेपाल विश्वभरिमै अहिले पाँचौं स्थानमा छ । भरखरै मात्र संधीयतामा गएको नेपालको ७ वटा प्रदेशमध्ये प्रदेश २ बाहेक प्रत्येक प्रदेशमा प्रचुर मात्रामा जलस्रोतको विकासको सम्भावना छ । जल वद्युत् र पर्यटनलाई मूल विकासको आधार बनाई कृष तथा रोजगारलाई दिगो विकासको गतिमा राखेर मात्र नेपालको आर्थिक विकास सम्भव हुन्छ भन्ने कुरामा अत्युक्ति नहोला ।

जल वद्युत्

नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष २०७३-७४ बजेटमा प्रत्येक प्रदेशमा एउटा ठूलो जल वद्युत् आयोजना निर्माण गर्ने उल्लेख गरिएको छ । जल वद्युत् विकासमा सर्वप्रथम पानीको उपभोगलाई प्रथम प्राथमिकता (स्टोरेज, पीआरओआर) मा राखी बेसिन जल वद्युत् विकास योजना बनाउन सकेमाथि उल्लिखित मेगावाटभन्दा झन्डै दोब्बर मेगावाट उत्पादन क्षमता हुने, पानीको उपभोगबाट कृष उत्पादन, बाढी नियन्त्रणलगायतमा अतिरिक्त लाभ लिन सकिनेछ । साथै हाम्रो लागि आवश्यक ५४ लाख परिवारको खान पकाउन आयातित ग्यास र धुवाँ भएको वन पैदावर खपत गर्ने अवैज्ञानिक खाना बनाउने व्यवस्थालाई पनि स्वच्छ सफा वद्युत् ऊर्जाले क्रमशः प्रतिस्थापन गर्न सकिन्छ । तदारुकताका साथ काम गरेर सम्भाव्यता अध्ययन गरी लगानी समेत एक वर्षमा गर्न सके अर्को ५ वर्षमा जल वद्युत् आयोजना निर्माण सम्पन्न गर्न पनि सकिन्छ ।

प्रतिपरिवार चलो १ कलोवाट वद्युत् खपत गरिने गरी ३० लाख चुलोलाई ग्यास र दाउरामुक्त मात्र गर्न सके ३ हजार मेगावाट वद्युत् बिहान-बेलुकी तत्काल खपत गर्न सकिन्छ । यसका लागि वतरण प्रणालीलाई पनि शुद्धीकरण तथा सुदृढीकरण गर्न आवश्यक छ । उपर्युक्त आयोजनाबाट वार्षिक १५ हजार मेगावाट पर आवर वद्युत् उत्पादन गर्न सकिनेछ । तत्कालीन उपभोक्ता मूल्यमा यो १ सय ८० अर्ब मूल्यबराबरको वद्युत् ऊर्जा उत्पादन हुन जान्छ । वद्युत्

ऊर्जाको प्रयोगले यस अवस्थामा नै १ सय अर्बजतिको ग्यास स लन्डर आयात, २० अर्बजतिको वद्युतीय यातायातमा खपत हुने, पेट्रो लयम पदार्थको आयात प्रतिस्थापन ५० अर्बजतिको तथा वद्युत् थप औद्योगिक उत्पादन वृद्धिमा र लाखौं घरमा धूर्वाँरहित चुलोको परिकल्पना गर्न सक्नेछ । लाखौं रूख कटानी हुनबाट रोक्ने भएकाले यसबाट हरियाली तथा स्वच्छ वातावरणमा पनि वस्तार हुनेछ ।

प्रदेश र जलस्रोत विकास

प्रत्येक प्रदेशको प्रमुख समस्या भनेको ऊर्जाको उपलब्धता एकातर्फ हो भने यसबाट दैनिक मानव जीवनमा मात्र नभई नयाँ औद्योगिक स्थापनालाई पनि ठूलो नकारात्मक असर परेको छ ।

वद्युत् ऊर्जाबिना उद्योगको विकास असम्भव छ । वद्युत् ऊर्जा सहजै रूपमा ८३ हजार मेगावाट उपलब्ध भएमा कुनै पनि प्रदेश मात्र होइन, नेपालमा नै औद्योगिकीकरणको सम्भावना बढेर जान्छ । भारतको गुजरात राज्यमा प्रचुर उद्योग लाग्नु वद्युत् ऊर्जाको सहज उपलब्धता नै हो ।

वद्युत् ऊर्जामा कच्चापदार्थ आयात गर्नु नपर्ने हुनाले ग्रसभ्यालु ए डसन (लाभ) अन्य सेक्टरको लगानीको तुलनामा सर्वाधिक ९० प्रतिशतसम्म हुने हुनाले यसबाट प्राप्त आम्दानीले प्रदेशको पूर्वाधार विकास गर्न आवश्यक पर्ने अर्थ व्यवस्था सहज हुन्छ ।

प्रत्येक प्रदेशमा जल वद्युत्को पूर्वाधार विकास गर्न करिब ५ सय मेगावाटका आयोजनाको छनोट गरी निर्माण गर्ने भए झन्डै जम्मा ३ हजार मेगावाटको थप वद्युत् ऊर्जा उपलब्ध हुन जान्छ । प्रोजेक्ट निर्माण अवधि पछिसम्ममा नेपाल वद्युत् प्राधिकरणले लन सक्ने उपभोक्ता मूल्य रु. १२ प्रतियुनिट मूल्य हिसाबले यसबाट प्रत्येक प्रदेशले ३० अर्बसम्मको ग्रस आम्दानी गर्न सक्छ भने समग्रमा उत्पादन हुने वद्युत्ले १ सय ८० अर्बभन्दा बढीको आन्तरिक उत्पादनमा योगदान गर्दा नेपालको अर्थतन्त्रमा आर्थिक वृद्धिदर (जीडीपी) मा ५ प्रतिशत थप गर्दै १० प्रतिशत आर्थिक वृद्धिदर पुग्न सक्नेछ । यसबाट हाम्रा प्रत्येक प्रदेशले आर्थिक स्थायित्व प्राप्त गरी उद्योगलाई करमा छुट दिने प्रणाली विकास गरी बढीसे बढी उद्योगलाई लगानी आकर्षण गर्न सक्नेछ । साथै, विकास आयोजनाबाट केन्द्र सरकार र प्रदेश सरकारबीच गाढा सम्बन्धको विकास हुनुका साथै केन्द्र सरकारको ग्यारेन्टी सहयोगमा प्रत्येक प्रदेशमा पूर्वाधार विकास गर्न सक्ने पनि हुन्छ ।

वतीय व्यवस्थापन

जल वद्युत्को विकासमा सस्तो ब्याजदरको ठूलो वतीय व्यवस्थापन सबैभन्दा चुनौती रहेको छ ।

स्वदेशी बैंकबाट १३ प्रतिशत ब्याजमा ऋण लई निर्माण गर्दा आयोजनाको प्रतिफल न्यून रहन्छ भने १ प्रतिशत वा २ प्रतिशत ब्याज लामो अवधका २५ वर्षे वैदेशिक ऋणले आयोजनाको प्रतिफल उच्च गरिदिन्छ । चीन सरकारको केल्ट एन्ड रोड इनि सएटिभ (बीआरआई) अन्तर्गत धेरै मुलुकले चीनबाट वतीय सहयोग लएका छन् । पाकस्तानले ६२ अर्ब डलर, बंगलादेशले २४ अर्ब डलरको सम्झौता गरिसकेका छन् भने नेपालले यो ऋण हालसम्म लएका छैनौं । नेपालले पनि यसलाई आवश्यक वतीय ऋण बुझेर एक्सपोर्ट इम्पोर्ट (एक्विजम) बैंक आफ चाइना, ए सयन इन्फ्रास्ट्रक्चर इन्भेस्टमेन्ट बैंक (एआईआइबी), एक्विजम बैंक अफ इन्डिया, जापान इन्टरनेसनल कोअपरेसन एजेन्सी (जाइका), डपार्टमेन्ट फर इन्टरनेसनल डेभलपमेन्ट (डीएफआईडी), बल्ड बैंक ग्रुप (डब्लूबीजी) वा ए सयन डेभलपमेन्ट बैंक (एडीबी) आदि अन्तर्राष्ट्रिय वतीय संस्थाबाट ५ हजार मेगावाट समग्रमा जल वद्युत् विकास गर्नका लागि १२ अर्ब अमेरिकी डलरबराबरको वतीय सहयोग ३० वर्षमा तिर्ने गरी सस्तो अर्थात् १ प्रतिशतदेखि २ प्रतिशतसम्मको ब्याजदरमा लन सक्यो भने यस्तो ऋणबाट निर्माण गरिने जल वद्युत्बाट पूर्ण सञ्चालन भएको पहिलो वर्षमै सम्पूर्ण आम्दानीको ७० प्रतिशतसम्म हिस्सा प्रदेश सरकारको अर्थव्यवस्थामा नगद प्रवाह हुने हुँदा प्रदेशको विकास खर्च चलाउन सजिलो हुन्छ । त्यस समयको बिक्री मूल्यमा ३० अर्ब प्रतिवर्षको समग्र आम्दानीमा सञ्चालन खर्च, ब्याज, वाषिक ऋण भुक्तानी तिरी करिब २० अर्बको नगद प्रवाह प्रत्येक प्रदेश सरकारको पूर्वाधार विकासका लागि अर्थव्यवस्था गर्न सक्छ । समय अवधि प्रचलित नेपाल सरकारको नियमानुसार यो आयोजनालाई अध्ययन गर्न लामो समय, कम्तीमा सात वर्ष लाग्छ । मन्त्रिपरिषद्को निर्णयमार्फत यी ६ प्रदेशका ६ आयोजना र अन्य केन्द्र सरकारको आयोजनालाई १ वर्षभित्र अध्ययन समापन, वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (ईआइए) रिपोर्ट, जग्गा प्राप्ति, वन मन्त्रालय आदिबाट आवश्यक अनुमति दिन सक्छ । यस्तो गर्ने हो भने दोस्रो वर्षमा निर्माण कार्यमा जाने गरी व्यवस्था गर्न सक्छ । र, पाँच वर्षभित्र आयोजना सम्पन्न गर्न सक्छ । तर, यसका लागि प्रधानमन्त्री कार्यालय, ऊर्जा मन्त्रालय, वन टोलीबीचको विशेष टोलीको व्यवस्था गर्न पनि सक्छ । अन्यथा फेरि सरकारी प्रशासनिक झन्झट तथा झमेलामा परेर समय व्यर्थ जान सक्ने डर हुन्छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२८

एचआइ ड सएले १.३२ अर्ब नगद लाभांश बाँड्दै, ११ अर्बको हकप्रद सेयर निष्कासनको तयारी

काठमाडौं । सरकारी स्वा मत्वको हाइड्रोइलेक्ट्रि सटी इन्भेष्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी ल मटेड (एचआइ ड सएल) ले चुक्ता पुँजीको १२ प्रतिशत अर्थात् १ अर्ब ३२ करोड रुपैयाँ नगद लाभांश दिने भएको छ । आ र्थक वर्ष २०७५-७६ को मुनाफाबाट उक्त लाभांश दिने निर्णय भएको हो । सञ्चालक स मतिको प्रस्तावअनुसार उक्त लाभांश कम्पनीको सोमबार सम्पन्न ८औं वा र्षक साधारणसभाले पारित गरेको छ । कम्पनीले गत आवमा १० प्रतिशतले हुन आउने १ अर्ब रुपैयाँ बराबरको बोनस सेयर वतरण गरेको थयो । बोनस सेयरपछि हुने पुँजीको शतप्रतिशत बराबरको ११ अर्ब रुपैयाँको हकप्रद सेयर निष्कासन गर्ने तयारी भइरहेको जनाइएको छ । कम्पनीका अनुसार संस्थापक सेयरधनीमध्ये सरकारबाट ५ अर्ब ५० करोड रुपैयाँ प्राप्त भएको र कर्मचारी सञ्चय कोष, राष्ट्रिय बीमा संस्थान तथा कर्मचारी सञ्चय कोष हकप्रद सेयर प्राप्त हुन बाँकी छ । सर्वसाधारणका ला ग भने सूचना निकालेर हकप्रद माग गरिने जनाइएको छ । कम्पनीले अघिल्लो आवको तुलनामा गत आवमा ५९.३ प्रतिशतले ऋण प्रवाह बृद्ध गरी थप १ अर्ब २८ करोड रुपैयाँ लगानी गरेको छ । यस्तै, हालसम्म कम्पनीले १३ करोड ६८ लाख रुपैयाँबराबरको सेयर लगानी गरेको छ । समीक्षा अव धको कूल आम्दानीमा अघिल्लो वर्षको तुलनामा गत आवमा ३२.८ प्रतिशत बृद्ध भएको छ । सोही अव धको खुद मुनाफा ३५.६ प्रतिशतले बढेर गत आवमा १ अर्ब १० करोड रुपैयाँ आर्जन भएको थयो । गत आजमा प्रतिसेयर आम्दानी ९.९६ रुपैयाँ रहेको पनि जनाइएको छ । कम्पनीले हालसम्म ४ सय ४० मेगावाट क्षमताका १२ जल वद्युत आयोजनामा ६ अर्ब ८८ करोड रुपैयाँ ऋण लगानीको प्रतिबद्धता जनाएको छ । प्रतिबद्धता जनाएको लगानी मध्ये २ अर्ब ५५ करोड रुपैयाँ खर्च भइसकेको छ । यसैगरी, कम्पनीले जल वद्युतसँग सम्बन्धित ४ कम्पनीमा ९२ करोड ६० लाख रुपैयाँ स्वपुँजी लगानीको बाचा गरेकोमा ३४ करोड ९० लाख रुपैयाँ भुक्तानी गरिसकेको छ । सहायक कम्पनी (रे मट हाइड्रो ल मटेड) स्थापना गरी ७७.५ मेगावाटको घुन्सा र ७०.३ मेगावाटको सम्बुवा खोला निर्माण अघि बढाइएको छ । यस्तै, ४ सय २६ मेगावाटको फुकोट कर्णालीमा स्वपुँजीको १० प्रतिशत अर्थात् १ अर्ब २६ करोड रुपैयाँ लगानी प्रतिबद्धता जनाएको छ । कम्पनीले गत आवमा ५७.५ मेगावाटको नुप्चे-लखुमा ५० करोड रुपैयाँ स्वपुँजी लगानी गर्ने निर्णय गरेको छ । कम्पनीले स्वपुँजी लगानी गरेको यो निजी क्षेत्रको पहिलो आयोजना हो । उता चीनको पावर चाइनासँगको

सहकार्यमा ७ सय ५६ मेगावाटको तमोर र १ सय ५६ मेगावाटको माडी जलाशय निर्माण गर्ने प्र क्रया अगा ड बढाएको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/९/२८

तल्लो इर्खुवामा ५ बैंककाे १ अर्ब ७३ करोड लगानी

काठमाडौं । भोजपुरमा निर्माणाधीन १४.१५ मेगावाटको तल्लो इर्खुवा जल वद्युत आयोजनामा बैंकले १ अर्ब ७३ करोड रुपैयाँ लगानी गर्ने भएका छन् । आयोजनामा माछापुच्छ्रे बैंकको अगुवाईमा ५ बैंकले लगानी गर्न लागेका हुन् । बैंकहरूले कूल लागतको ७० प्रतिशत ऋण लगानी गर्न लागेको लोवर इर्खुवा खोला हाइड्रो पावर कम्पनीका अध्यक्ष कुमार पाण्डेले बताए ।

‘माछापुच्छ्रे बैंकको अगुवाईमा ऋण लगानी जुटेको छ,’ उनले ऊर्जा खबरसँग भने, ‘४ वटा बैंकको टुङ्गो लागेको छैन ।’ माछापुच्छ्रे बैंकले नै ऋण लगानी गर्ने अन्य बैंकको टुङ्गो लगाउने पनि पाण्डेले बताए । वतीय व्यवस्था गर्ने बैंकको टुङ्गो लागेपछि सम्झौतामा हस्ताक्षर हुने उनले बताए । आयोजनामा ३० प्रतिशत स्वपूँजी लगानी छ । स्वपूँजीको २ तिहाई लगानी नेशनल हाइड्रो पावर कम्पनीले गरेको छ । आयोजना सम्पन्न गर्न २ अर्ब २५ करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको छ । अ हिले आयोजनामा स्वपूँजी लगानीको रकम खर्च भइरहेको कम्पनीले जनाएको छ । आयोजनाको मुख्य सुरुङ निर्माणको काम अघि बढेको छ । मुख्य सुरुङ करिब २ सय मटर खनिएकाे छ । क्रमशः बाँध क्षेत्र र वद्युतगृहका संरचना निर्माणको काम सुरु हुनेछ । आयोजना सम्पन्न गरेर २०७९ साउनदेखि वद्युत उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ । उत्पादन हुने वद्युत निर्माणाधीन २२० केभी कोसी कोरिडोर प्रसारण लाइनको संखुवासभास्थित तुम्लिङटार सबस्टेसनमा जोडनेछ । आयोजनाले वार्षिक ८ करोड युनिट वद्युत उत्पादन गर्नेछ ।

आयोजनाको नेपाल वद्युत प्राधकरणले वद्युत खरिद सम्झौता (पपए) गरिसकेको छ । प्राधकरणले हिउँदको ६ महिना ८.४० रुपैयाँ र वर्षा यामको ६ महिना ४.८० रुपैयाँमा आयोजनाको वद्युत खरिद गर्ने गरी पपए गरेको छ । पपएअनुसार आयोजनाले ८ पटकसम्म मूल्यवृद्ध (स्कालेसन) पाउने छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२८

कम्पनीले ५ वर्षे भन्नामा ३६ अर्ब लगानी गर्ने

सरकारी स्वा मत्वको जल वद्युत लगानी तथा वकास कम्पनीले ५ वर्षे व्यवसायिक योजनालाई कार्यान्वयनमा जोड दिएको छ ।

सोमबार बसेको कम्पनीको आठौं वार्षिक साधारणसभामा कम्पनीका अध्यक्ष तथा उर्जा सचिव दिनेशकुमार घिमरेले ५ वर्षे व्यवसायिक योजना अन्तर्गत निजी तथा सरकारीस्तरबाट वकास गरिने जल वद्युत कम्पनीमा ३६ अर्ब २६ करोड रुपैयाँ लगानी गर्ने ला गएको बताए ।

कम्पनीले आ र्थक वर्ष २०७४-०७५ देखि पाँच वर्षे व्यवसायिक योजना लागू भइसकेको भए पनि यस वर्षदेखि प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जाने जानकारी दिए । उनले वगतमा कम्पनीले अन्य आयोजनाहरूमा ऋण लगानी गर्दै आएको र आगामी दिनमा निजी तथा सरकारीस्तरबाट वकास गरिने जल वद्युतमा स्वपूँजी लगानी गर्ने बताए । त्यस्तै कम्पनीको वतीय, संस्थागत एवं प्रा व धक सुदृढिकरणमा जोड दिइएको र स्वपूँजी लगानी मार्फत शेयरधनीको प्रतिफल बढाउने योजना रहेको उनले बताए ।

साधारणसभामा शेयरधनीहरूले सञ्चालकहरूको तलब भत्ता उच्च हुँदा समेत व्यवसायिक योजना अनुसार काम गर्न नसकेको र शेयरधनीहरूको प्रतिफल बढाउन नसकेको भन्दै प्रश्न गरेका थिए । कम्पनीले पाँच वर्षे व्यवसायिक योजना अन्तर्गत गत आ र्थक वर्षसम्ममा कुल ५ सय ३३ मेगावाट क्षमताका आयोजनामा ६ अर्ब १ करोड रुपैयाँ लगानी गर्ने लक्ष्य लएको भए पनि अहिलेसम्म कुनै पनि आयोजनामा लगानी गरेको छैन । कम्पनीको साधारणसभाले चुक्ता पूँजीको १२ प्रतिशत अर्थात् १ अर्ब ३२ करोड बराबरको नगद लाभांश वतरण गर्ने सञ्चालक समितिको प्रस्ताव पनि पारित गरेको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२९

ट्रंक लाइन महसुल ववाद सुल्झाउन फेरि स मति

- ववाद समाधानमा मन्त्रिपरिषद्को स क्रयता

- महसुल छुट दिन स कने-नस कने अध्ययन गर्न स मतिलाई जिम्मा

ट्रंक लाइन र डे डकेटेड फडरबाट खपत भएको वद्युत् महसुलबारेको ववाद सुल्झाउन मन्त्रिपरिषद्ले स क्रयता देखाएको छ। मन्त्रिपरिषद्ले ऊर्जा मन्त्रालयका स चवको संयोजकत्वमा ५ सदस्यीय स मति गठन गर्दै ववाद समाधानमा स क्रयता देखाएको हो।

हालसम्म व भन्न निकायले ववादबारे अध्ययन गरेको भए पनि समाधान हुन सकेको छैन। ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइमन्त्री, उद्योग वा णज्य तथा आपूर्तिमन्त्री र अर्थमन्त्रीले समन्वय गर्ने गरी मन्त्रिपरिषद्को सोमबारको बैठकले स मति गठन गरेको हो।

स मतिसमा तीनै मन्त्रालयका स चव, वद्युत् प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशक र ऊर्जा मन्त्रालयका सहस चवसमेतको प्रतिनि धत्व छ। स मतिले आवश्यक अध्ययन गरी १५ दिन भत्र सुझाबसहितको प्रतिवेदन मन्त्रिपरिषदमा बुझाउन कार्यादेश तो कएको छ।

बक्यौता महसुल नतिरे उद्योगले लडरहेको वद्युत् लाइन काट्ने प्रा धकरणको चेतावनीपछि उद्योगीहरूले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई भेटेर गुनासो गरेका थए। महसुल तिर्नुपरे उद्योग बन्द गर्नुपर्ने अवस्था आउने गुनासो गरेका थए। प्रधानमन्त्री ओलीकै निर्देशनअनुसार ऊर्जा मन्त्रालयको प्रस्तावमा उद्योगीको बक्यौता 'महसुल छुट गराउने' गरी अध्ययन गर्न स मति गठन गरिएकोस्रोतको दाबी छ।

यसअघि प्रतिनि धसभा संसद्को सार्वजनिक लेखास मति, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग रस्वयं वद्युत् प्रा धकरणले समेत स मति बनाएर यस ववादबारे अध्ययन गरेको थयो। लेखास मति र अख्तियारको अध्ययनको नतिजा आएको छैन। तर, प्रा धकरण सञ्चालक बोर्डका सदस्य भक्तबहादुर पुनको संयोजकत्वमा गठित स मतिले भने डे डकेटेड र ट्रंक लाइनबाट वद्युत् खपत गरेका ग्राहकसँग १० अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी रहेको बक्यौता उठाउनुपर्ने सुझाबसहितको प्रतिवेदन बुझाएको थयो।

उक्त अध्ययन स मतिले ०७५ को असारमसान्त डे डकेटेड लाइनबाट २ सय ३१ र ट्रंक लाइनबाट ६७ ग्राहक गरी कुल २ सय ९८ ग्राहकले डे डकेटेड वा सोसरहको वद्युत् सेवा लएको उल्लेख गरेको छ। यसमध्ये १ सय ८४ ग्राहकले प्र मयमसहितको वद्युत् महसुल तिरिरहेको उल्लेख छ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/१/२९

१३ बुँदे माग सम्बोधन गर्न स्थानीयको माग

रसुवा - रसुवाको उत्तरगया गाउँपालिका वडा नं १ मा निर्माणाधीन माथल्लो मैलुङ जल वद्युत् आयोजनालाई एक साता भित्र १३ वटा माग सम्बोधन गर्न दबाब परेको छ।

यसअघि स्थानीयले राखेका तीन बुँदे मागलाई ध्यान नदिएपछि माथल्लो मैलुङ खोला जल वद्युत् सरोकार समितिले सोमबार १३ बुँदे माग सम्बोधन गर्न माग गर्दै ज्ञापनपत्र बुझाएको छ। एक साता भित्र माग सम्बोधन नगरे आयोजनाको काम अनिश्चित रूपमा बन्द गरिने समितिका संयोजक पूर्ण घलेले बताए। समितिले मुआब्जा पाठनुपर्ने, निःशुल्क सेयर उपलब्ध गराउनुपर्ने, स्थानीयलाई रोजगारीको सर्जना गर्नुपर्ने लगायत माग राखेको छ। अति प्रभावत घरजग्गा अधग्रहण गरेका जनतालाई प्रतिव्यक्ति एक हजार कता सेयर निःशुल्क उपलब्ध गराउनुपर्ने उनीहरूको माग छ।

रोजगारी, क्षमता र दक्षताको आधारमा उत्तरगया गाउँपालिका-१ का जनतालाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी दोस्रो गाउँपालिका र तेस्रो रसुवा जिल्लालाई प्राथमिकता दिनुपर्ने माग राखेको प्रभावतले दक्ष जनशक्ति हुँदाहुँदै बाहिरबाट ल्याइएका कर्मचारीलाई तत्काल हटाउन आग्रह गरेका छन्। आयोजना निर्माण गर्दा क्षति पुगेको स्थानीयको घरजग्गा र अन्य संरचनाको पुनर्निर्माण गर्नुपर्ने, आयोजनाको प्रयोजनका लागि खनिएको सडकमा जग्गा परेका स्थानीयलाई तत्काल मुआब्जा वतरण गर्नुपर्ने, निर्माण सम्बन्धी काम काम दिँदा एकपक्षीय ढंगले गरेकाले त्यो कार्य तत्काल रोकी सबैको सहभागितामा स्वीकृत गरेपछि कार्य अघि बढाउनुपर्ने माग छ। त्रिशुली खोला र मैलुङ खोलाको दोभानदेखि रहेको सम्म सडक निर्माण भइरहेको छ।

आयोजनाले दिएको जानकारी अनुसार एक हजार आठ सय ५५ मटर मुख्य सुरुङ निर्माण हुनेछ। एक हजार मटर पेनस्टक निर्माण हुने आयोजनाले जानकारी दिएको छ। समितिले काम २०७७ असार भित्र सम्पन्न हुने बताइए पनि हालसम्म संरचना निर्माणको काम अघि बढ्न सकेको छैन। १४.३ मेगावट क्षमताको आयोजनाले २०७८ असारमा वद्युत् उत्पादन सुरु गर्नेछ। उत्पादन भएको वद्युत् नेपाल वद्युत् प्राधिकरणले निर्माण गरिरहेको श्री बी हबमा जोडनेछ। त्यहाँसम्म आयोजना आफैले प्रसारण लाइन निर्माण गर्नुपर्ने हुन्छ।

श्री बी हबसम्म आयोजनाले करिव १५ कलो मटर लामो प्रसारण लाइन निर्माण गर्नुपर्छ। निर्माण पूरा भएपछि आयोजनाले वा र्षक रूपमा सात करोड ९६ लाख ७० हजार चार सय ८३ कलोवाट घण्टा वद्युत् उत्पादन गर्नेछ। २५ प्रतिशत स्वपुँजी लगानी हुने छ। सानिमा हाइड्रो समूहको मुख्य लगानीमा आयोजना निर्माण हुन लागेको हो।

यो आयोजना निर्माणका ला ग करिब दुई अर्ब ५० करोड लाग्ने आयोजनाले जनाएको छ। आयोजना निर्माणका ला ग २०६८ भदौ २३ गते प पए भएको थयो। मोन लया पावर ल मटेडले निर्माणको जिम्मा लएको थयो। यो कम्पनीले पछि सानिमा हाइड्रो समूहलाई नामसारी गरेको हो। २०७२ साउन १ गते निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी मोन लयाले प्र क्रया अधि बढाएको थयो। तो कएको समयमा निर्माण कार्य सुरु नभएपछि सानिमाले निर्माण गर्न लागेको हो। आयोजना निर्माणका ला ग सद्धार्य बैंक ल मटेडको अगुवाइमा नेपाल एसबिआई बैंकले ऋण लगानी गरेको छ।

आयोजनालाई पुर्जा बुझाउँदै प्रभा वत

धादिङ, पुस २९ गते । सरकारले तोकेको मुआब्जाप्रति असन्तुष्टि जनाउँदै आएका धादिङ र गोर्खा बूढीगण्डकी डुबान प्रभा वत क्षेत्रका स्थानीयले मुआब्जा लन आफ्नो जग्गाधनी पुर्जा आयोजनालाई बुझाउन थालेका छन् ।

अहिले आफूहरूलाई घाटा भए पनि देश वकासको अभियानमा आफूहरूले अवरोध गर्न नहुने भन्दै स्थानीयले मुआब्जाका लागू धनी पुर्जा दिन सुरु गरेका हुन् ।

मुआब्जा वतरणमा देखाएको समस्या सरकारले मुआब्जा सार्वजनिक गरिसकेपछि लम्ब्याउन नहुने प्रभा वतले बताएका छन् । सरकारले मुआब्जा सार्वजनिक गरेसँगै बूढीगण्डकी जल वद्युत् आयोजनाको मुआब्जा वतरणको कामले तीव्रता लएको छ । गोर्खाको आरुघाट र धादिङको वशालटार, खहरेलगायतका मुख्य व्यापारिक केन्द्रमा पर्ने जमनको मुआब्जा कम तोकेको प्रति असन्तुष्टि जनाउँदै त्यस क्षेत्रका स्थानीयले वरोध गर्दै आएका थिए ।

बूढीगण्डकी आयोजनासँग स्थानीयले मुआब्जास्वरूप पाएको रकमको पुँजीगत लाभ कर नलन आग्रह गरेको र सोही अनुसार केन्द्रमा सफारिस गरेको आयोजनाका प्रमुख कृष्णबहादुर कार्कीले जानकारी दिनुभएको छ । राष्ट्रिय गौरवको आयोजना मानिएको बूढीगण्डकी जल वद्युत् आयोजना निर्माणका क्रममा असन्तुष्टि जनाउँदै आएका गोर्खा र धादिङ जिल्लाका स्थानीयको तीन हजार कतल जमनको मुआब्जा रकम वतरण गर्न बाँकी रहेको थियो ।

मुआब्जा वतरण हुन बाँकीमध्ये गोर्खाका ६० प्रतिशत र धादिङका करिब ३५ प्रतिशत जग्गाधनीले मुआब्जाका लागू जग्गाधनी पुर्जा आयोजनामा बुझाई निवेदन दिएका छन् । धादिङको दुई हजार कतल र गोर्खाको एक हजार गरी तीन हजार कतल जमन रहेको छ । बूढीगण्डकी जल वद्युत् आयोजनाले ५८ हजार रोपनी जमन अधग्रहण गर्नुपर्ने डीपीआरमा उल्लेख छ ।

हालसम्म गोर्खा र धादिङका गरी ४६ हजार रोपनी जग्गा अधग्रहण गरी २७ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँ मुआब्जा वतरण गरेको बूढीगण्डकी जल वद्युत् आयोजनाका वातावरण मुआब्जा वतरण पुनर्वास तथा पुनर्स्थापना एकाइका संयोजक कार्कीले बताउनुभयो । उहाँले पुनर्वासका कार्यक्रम अब छिट्टै लागू हुने जानकारी दिनुभयो । घरगोठ, फलफूल बगैँचालगायत रुख बिरुवाका मूल्याङ्कनको काम तीव्र गतिमा अगाडि बढिरहेको आयोजनाले जनाएको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२९

ट्रंक लाइन महसुल ववाद सुल्झाउन फेरि स मति

- ववाद समाधानमा मन्त्रिपरिषद्को स क्रयता

-महसुल छुट दिन स कने-नस कने अध्ययन गर्न स मतिलाई जिम्मा

ट्रंक लाइन र डे डकेटेड फडरबाट खपत भएको वद्युत् महसुलबारेको ववाद सुल्झाउन मन्त्रिपरिषद्ले स क्रयता देखाएको छ। मन्त्रिपरिषद्ले ऊर्जा मन्त्रालयका स चवको संयोजकत्वमा ५ सदस्यीय स मति गठन गर्दै ववाद समाधानमा स क्रयता देखाएको हो।

हालसम्म व भन्न निकायले ववादबारे अध्ययन गरेको भए पनि समाधान हुन सकेको छैन। ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइमन्त्री, उद्योग वा णज्य तथा आपूर्तिमन्त्री र अर्थमन्त्रीले समन्वय गर्ने गरी मन्त्रिप षद्को सोमबारको बैठकले स मति गठन गरेको हो।

स मतिसमा तीनै मन्त्रालयका स चव, वद्युत् प्रा धकरणका कार्यकारी निर्देशक र ऊर्जा मन्त्रालयका सहस चवसमेतको प्रतिनि धत्व छ। स मतिले आवश्यक अध्ययन गरी १५ दिन भन्न सुझाबसहितको प्रतिवेदन मन्त्रिपरिषद्मा बुझाउन कार्यादेश तो कएको छ।

बक्यौता महसुल नतिरे उद्योगले लडरहेको वद्युत् लाइन काट्ने प्रा धकरणको चेतावनीपछि उद्योगीहरूले प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई भेटेर गुनासो गरेका थए। महसुल तिर्नुपरे उद्योग बन्द गर्नुपर्ने अवस्था आउने गुनासो गरेका थए। प्रधानमन्त्री ओलीकै निर्देशनअनुसार ऊर्जा मन्त्रालयको प्रस्तावमा उद्योगीको बक्यौता 'महसुल छुट गराउने' गरी अध्ययन गर्न स मति गठन गरिएकोस्रोतको दाबी छ।

यसअघि प्रतिनि धसभा संसद्को सार्वजनिक लेखास मति, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग रस्वयं वद्युत् प्रा धकरणले समेत स मति बनाएर यस ववादबारे अध्ययन गरेको थयो। लेखास मति र अख्तियारको अध्ययनको नतिजा आएको छैन। तर, प्रा धकरण सञ्चालक बोर्डका सदस्य भक्तबहादुर पुनको संयोजकत्वमा गठित स मतिले भने डे डकेटेड र ट्रंक लाइनबाट वद्युत् खपत गरेका ग्राहकसँग १० अर्ब रुपैयाँभन्दा बढी रहेको बक्यौता उठाउनुपर्ने सुझाबसहितको प्रतिवेदन बुझाएको थयो।

उक्त अध्ययन स मतिले ०७५ को असारमसान्त डे डकेटेड लाइनबाट २ सय ३१ र ट्रंक लाइनबाट ६७ ग्राहक गरी कुल २ सय ९८ ग्राहकले डे डकेटेड वा सोसरहको वद्युत् सेवा लएको उल्लेख गरेको छ। यसमध्ये १ सय ८४ ग्राहकले प्र मयमसहितको वद्युत् महसुल तिरिरहेको उल्लेख छ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/९/२९

एचआइ ड सएलका ८ वर्ष : २३ आयोजना तथा कम्पनीमा ४४

अर्ब लगानी प्रस्ताव

२० आयोजना तथा कम्पनीमा १३ अर्ब १३ करोड २७ लाख लगानी गर्ने सम्झौता

जल वद्युत् क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धनका लागि सरकार र सर्वसाधारणको लगानीमा स्थापित हाइड्रो इलेक्ट्रिक सटी इन्भेस्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी (एचआइ ड सएल) ले ८ वर्षमा ४४ अर्ब रुपैयाँ ऋण तथा स्वपुँजी लगानीको प्रतिबद्धता जनाएको छ। नेपाल राष्ट्र बैंकबाट २६ असार ०६९ मा ऋण लगानी गर्ने स्वीकृति प्राप्त गरेको कम्पनीले हालसम्म व भन्न २३ आयोजना तथा कम्पनीमा लगानी गरेको छ।

१२	आयोजनामा	७	अर्ब	लगानी
कम्पनीले ४ सय ४० मेगावाटका १२ जल वद्युत् आयोजनामा ६ अर्ब ८७ करोड ९७ लाख रुपैयाँ ऋण लगानी गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। यसमध्ये २ अर्ब ५४ करोड ६० लाख रुपैयाँ ऋण प्रवाह गरिसकेको छ। उक्त परियोजनामध्ये बागमती साना, काबेली बी १, तल्लो हेवा र सोलु गरी कुल ९० मेगावाटको उत्पादन सुरु भइसकेको छ। त्यस्तै, तल्लो सोलु, मस्त्रीखोला, दोर्दी, न्यादी गरी १ सय ८७ मेगावाटका ३ आयोजनाको प्रगति ८० प्रतिशतभन्दा माथि पुगिसकेको छ। अप्पर सोलु, लोबर लखु, सोलुखोला, दूधकोसी र अपर त्रिशूली ३ बी गरी १ सय ६९ मेगावाटका ४ आयोजनाको प्रगति २० देखि ४१ प्रतिशतसम्म पुगेको छ।				

कम्पनीले ३७६ मेगावाटको काबेली ए जल वद्युत् आयोजनामा विश्व बैंकबाट नेपाल सरकारलाई प्राप्त ४० मिलियन अमेरिकी डलर (झन्डै साढे ४ करोड रुपैयाँ) ऋणलाई सहायक ऋणबापत लगानी गरेको छ। ऊर्जा आयोजनामा ऋण मात्रै लगानी गर्ने आफ्नो रणनीतिलाई परिवर्तन गर्दै कम्पनीले ऋण र इक्विटी (स्वपुँजी) दुवै लगानी गर्ने रणनीति अपनाएपछि व भन्न कम्पनी तथा परियोजनामा सेयर लगानीसमेत गर्न थालेको छ। कम्पनीले पावर ट्रान्समिसन कम्पनी नेपाल ल मटेडमा ६ करोड ३० लाख रुपैयाँ, वद्युत् उत्पादन कम्पनी ल मटेडमा ८० करोड, नेपाल पावर ट्रेडिङ कम्पनी ल मटेडमा ३ करोड र एनइए इन्जिनियरिङ कम्पनीमा ३ करोड सेयर लगानी प्रतिबद्धता जनाएको छ। ४ कम्पनीमा कुल ९२ करोड ३० लाखको यो प्रतिबद्धतामध्ये हालसम्म ३४ करोड ९० लाख रुपैयाँ सेयर लगानी गरिसकेको छ।

चनियाँ र भारतीय कम्पनीसँग मलेर ४ आयोजनामा लगानी कम्पनीले चीनको सरकारी कम्पनी पावर कन्स्ट्रक्सन कर्पोरेसन अफ चाइना ल मटेड (पावर चाइना) सँगको जोइन्ट भेन्चरमा ७ सय ५६ मेगावाटको तमोर जलाशययुक्त जल वद्युत् परियोजना वकास गर्न लगानी गर्ने भएको छ । प्रतिस्पर्धामार्फत लगानी बोर्डबाट सर्वेक्षण अध्ययनको अनुमति प्राप्त गरेको यो परियोजनामा संयुक्त रूपमा लगानी गर्ने वषयमा पावर चाइना र एचआइ ड सएलबीच समझदारीपत्रमा हस्ताक्षरसमेत भइसकेको छ । त्यस्तै, एचआइ ड सएलले पावर चाइनासँगै मलेर (जोइन्ट भेन्चरमा) १ सय ५६ मेगावाटको माडी जल वद्युत् आयोजना निर्माण गर्न वद्युत् वकास वभागबाट सर्वेक्षण अनुमति लएर काम अघि बढाइरहेको छ ।

पछिल्लो समय एचआइ ड सएलले भारतको सरकारी कम्पनी एनएच पसी ल मटेडसँगको सहकार्यमा जल वद्युत्मा लगानी गर्नेसम्बन्धी आशयपत्रमा हस्ताक्षर गरिसकेको छ । एनएच पसीसँग समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गर्नका लागि ऊर्जा मन्त्रालयमा प्रस्ताव पेस गरिएको कम्पनीका सइओ छ वराज पोखरेलले बताए ।

श्रोत : राजधानी, २०१६/१०/१

अब एकलौटी निर्णय गर्न नपाइने, सार्वजनिक सुनुवाइ निर्देशकाले ल्याउँदै नियमन आयोग

काठमाडौं। अब नेपाल वद्युत् प्राधकरण र वद्युत् नियमन आयोगलगायत नियामक निकायले एकलौटी निर्णय गर्न नपाइने भएको छ । सरोकारवालाको हक सुनिश्चित गर्दै वद्युत् नियमन आयोगले 'सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन निर्देशक २०७६' जारी गर्ने भएको छ ।

आयोगले ऐन, नियमावली बमोजिम गर्ने सार्वजनिक सुनुवाइको प्रस्तावना कार्यलाई सरल, व्यवस्थित, एकरूपता कायम गर्नुका साथै सरोकारवालाको जानकारी पाउने हक स्वच्छ, निष्पक्ष सुनुवाइको अधिकारलाई सुनिश्चितता प्रदान गर्न सार्वजनिक सुनुवाइसम्बन्धी निर्देशक जारी गर्न लाएको हो । वद्युत् नियमन आयोग ऐन, २०७४ को दफा ४३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी आयोगले यो निर्देशक जारी गर्ने भएको हो ।

वद्युत् प्राधकरण, नियमन आयोगलगायतका नियामक निकायले गर्ने एकलौटी निर्णयले आमजनता प्रभावित हुँदै आएका छन् । निर्णय प्रक्रियामा जनताको सहभागिता र समावेशिताका लागि निर्देशक आवश्यक परेको वद्युत् नियमन आयोगका अध्यक्ष दिलीबहादुर संहले बताए ।

अध्यक्ष संहले भने 'जल वद्युत्सँग २ करोड ७० लाख जनता प्रत्यक्ष जोडिएका छन् । एकलौटी निर्णयले यी सबै जनतालाई प्रभाव पार्ने गर्दछ । त्यसकारण जनताको पक्षमा निर्णय गर्न जनता नै समावेश हुनुपर्ने जरुरी छ ।'

निर्देशकाले ठूला आयोजनाको पीपीए गर्दा, वद्युत् महसुल निर्धारण गर्दा, ट्रंकलाइन र डे इकेटेड लाइन जोड्दा वा हटाउँदासमेत अब सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्नेछ । साथै, निर्देशक आगामी दुई साता भित्र आयोगले नै पारित गर्ने संहले बताए । हाल वद्युत् नियमन आयोग सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन निर्देशक, २०७६ मस्यौदामा सरोकारवालाहरूसँग रायसुझाव र प्रति क्रिया माग गरिएको छ ।

आयोगको क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने वषयमा आयोगले यो निर्देशकबमोजिम सार्वजनिक सुनुवाइ गर्न सक्ने भएको छ । आयोगले वद्युत् महसुल निर्धारण गर्ने, वद्युत् खरिद दर निर्धारण गर्ने

वषयमा सार्वजनिक सुनुवाइ गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ । तर, आयोग गठनपूर्व प्रचलनमा रहेको वद्युत् खरिद दरलाई नै कायम राखी वद्युत् खरिद बिक्री तथा अनुमति प्राप्त व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने सर्तसम्बन्धी वनियमावली, २०७५ को वनियम ८ को उप वनियम (२) र उप वनियम (३) अनुसारको वद्युत् खरिदबिक्री दर कायम रहेसम्म सार्वजनिक सुनुवाइ आवश्यक पर्नेछैन भनी निर्देशकामा उल्लेख गरिएको छ ।

त्यस्तै, प्रशारण शुल्क निर्धारण गर्न, वद्युत् व्यापारसँग सम्बन्धित वषय र आयोगले आफ्नो अधिकार र काम कारबाहीसँग सम्बन्धित उपयुक्त ठानेका अन्य वषय सार्वजनिक सुनुवाइ गर्न सक्ने भएको छ ।

आयोगले सार्वजनिक सुनुवाइ गर्न नसक्ने अवस्थासमेत तोकेको छ । जसअनुसार अदालतमा वचाराधीन मुद्दाको वषयमा, कानूनबमोजिम गोपनीयता कायम राख्नुपर्ने वषयमा, कुनै व्यक्तिको इज्जत, आत्मसम्मान, गोपनीयता वा सुरक्षामा प्रतिकूल असर पर्ने वषयमा, शान्ति र सुव्यवस्थामा खलल पर्ने वा अनुसन्धान एवं छानबिन प्रक्रियालाई प्रतिकूल असर पर्ने वषय भने सार्वजनिक सुनुवाइ गर्न नमिल्ने उल्लेख गरेको छ ।

श्रोत : राजधानी, २०७६/१०/१

जर्मनी र बेलायतद्वारा ऊर्जामा सहयोग

काठमाडौं। जर्मनी र बेलायतले संघीय संरचनामा नवीकरणीय ऊर्जाको कार्यक्रममा सहयोग गर्न प्रतिबद्धता जनाएको छ। नवीकरणीय अन्तर्राष्ट्रिय ऊर्जा संघ (इरिना)को वश्व भेलामा नेपाली प्रतिनिधिसँगको भेटमा नवीकरणीय ऊर्जाको कार्यक्रममा सहयोग गर्न प्रतिबद्धता जनाएको हो।

जर्मनीको ऊर्जा वभागका प्रमुख डा. सोरेन ड्यांग र बेलायतको स्वच्छ ऊर्जा र वैदेशिक सहयोग वभागका प्रमुख समोन एगाडसँग ऊर्जा मन्त्रालयका सहसचिव मधुप्रसाद भेटुवाल र वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक मधुसूदन अधिकारीबीच भएको छलफलमा संघीयताअनुसार नवीकरणीय ऊर्जामा सहयोग गर्ने जनाइएको छ।

डा. सोरेनसँगको भेटमा नवीकरणीय ऊर्जा, मध्यमस्त्राइदी आयोजना तथा प्रसारण लाइन वस्तारका क्षेत्रमा गरेको सहयोगप्रति निर्देशक अधिकारीले आभार प्रकट गरेका छन्। उनका अनुसार संघीय संरचनामा नवीकरणीय ऊर्जाका कार्यक्रममा सहयोग गर्न प्रतिबद्धता जर्मनीले जनाएको छ। जर्मनीले संघीयतामा नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धनका लागि प्रदेश २, बागमती र कर्णाली प्रदेशमा क्षमता अभिवृद्ध र स्थानीयस्तरको कार्यक्रममा सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ।

यस्तै, बेलायतका स्वच्छ ऊर्जा र वैदेशिक सहयोग वभागका प्रमुख समोन एगाडाले प्रदेश १ र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा प्रदेशस्तरको नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सहयोग गर्ने भएको छ। सहसचिव भेटुवालले ऊर्जा क्षेत्रका साथै विकासका अरु भौतिक पूर्वाधारमा सघाउन आग्रह गरेका छन्।

साथै नवीकरणीय अन्तर्राष्ट्रिय ऊर्जा संघ (इरिना)को वश्व भेलामा ऊर्जा, जलस्रोत तथा संचाइमन्त्री वर्षमान पुन र राष्ट्रसंघीय उपमहासचिवबीच समेत भेटवार्ता भएको छ। राष्ट्रसंघले विकास, समृद्धिका साथै ऊर्जा क्षेत्रमा सहयोग गर्ने भएको हो। इरिनाको वश्व भेलामा मन्त्री पुन र राष्ट्रसंघीय उपमहासचिव अर्मदा सल्लिसियाह एलस जाहवानाबीच भएको भेटमा संयुक्त राष्ट्रसंघले नेपालमा नवीकरणीय ऊर्जा क्षेत्रमा सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। अर्मदाले बैंकस्थित राष्ट्रसंघीय कार्यालयले नेपाललाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर काम गरिरहेको बताएका छन्।

मन्त्री पुनले नीतिगत र व्यावहारिक रूपमा नेपालले राष्ट्रसंघका सबै गति व धमा स क्रयतापूर्वक सहभा गता जनाइरहेको स्मरण गराएका छन् । नयाँ सं वधान जारी भएपछि नेपाल संघीयताको अभ्यासमा रहेको जनाउँदै मन्त्री पुनले संघीयता कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न आग्रह गरेको भेटमा सहभागी वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रका कार्यकारी दिर्नेशक मधुसूदन अ धकारीले जानकारी दिए ।

अ धकारीका अनुसार मन्त्री पुनले अन्तर्राष्ट्रिय लगानी नेपालको जल वद्युत् क्षेत्रमा भेयाउन सहयोगका ला ग आग्रह गरेका छन् । इरिनाको वशव भेलाबाट नै यूईको अबुधावी फन्ड फर डेभलपमेन्ट (एडीएफडी)अन्तर्गत नवीकरणीय ऊर्जामा लगानी गर्न करिब १ अर्ब १३ करोड रुपैयाँ सह लयत ऋण दिने घोषणा गरिएको छ । सह लयत कर्जा रकमबाट व भन्न ६९ वटा नगरपालिकामा फोहोरबाट ठूला बायोग्याँस आयोजना सञ्चालन गर्न प्रांगारिक मल उत्पादन गरिने छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/१०/१

जुम्लाको खलंगामा हरेक पाँच दिनमा चार दिन लोडसे डड

जुम्लाको सदरमुकाम खलंगामा निरन्तर ९६ घन्टा लोडसे डड हुने गरेको छ। चन्दननाथ नगरपालिकास्थित खलंगामाको साना जल वद्युत्को मे सनमा समस्या आएपछि वगत एक महिनादेखि चार दिन (९६ घन्टा) पछि एक दिन मात्र बिजुली आउने गरेको छ। ०४० सालमा स्थापित वद्युत्गृहका टर्बाइन बिग्रएपछि चार दिनको फरकमा एक दिन मात्र बत्ती बाल्न पाइएको स्थानीय बासिन्दाले बताए।

सुरुमा दुई सय कलोवाट उत्पादन भएको आयोजना पछिल्लो समय ८० कलोवाटमा झर्‍यो। सोहीकारण खलंगामावासीले चार दिनको फरकमा एक दिन मात्र बिजुली बाल्न पाएका हुन्।

जल वद्युत् उपभोक्ता समितिले चार एकको फरकमा बिजुली आपूर्ति हुने जनाए पनि हप्तामा एक दिन मात्र बिजुली आउने गरेको चन्दननाथ नगरपालिकाका धनराज साकीले बताए।

भारतीय राजदूतावासले वद्युत् समस्यालाई समाधान गर्न २ करोड ६३ लाख ७७ हजार सहयोगबाट जीर्ण वद्युत् मर्मत गरिएको थियो। सो रकमले दुईवटा टर्बाइन जडान गर्दा पनि पटक-पटक बिग्रएर उत्पादन हुन पाएको छैन।

साना जल वद्युत् उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष वष्णु बुढथापाले जुम्लावासीको मागअनुसार वद्युत् आपूर्ति हुन नसकेको बताए। उनी भन्छन्, 'जुम्लावासी उज्यालो युगबाट अँध्यारो युगमा प्रवेश गरेका छन्। खलंगामा न वद्युत् आउँछ, न त टेलिफोन राम्रोसँग चलेको छ। मोबाइल चार्ज र अत्यावश्यक कामसम्म पनि गर्न कठिन छ।'

वद्युत् नियमत नआउँदा सोलार सस्टमबाट वद्युतीय काम गरेको भन्दै व्यवसायीले ठगी गरिरहेका छन्। प्रतिनिधिसभा सांसद गजेन्द्रबहादुर महतले तत्काल वद्युत् आपूर्ति सहज बनाउन ५० लाख रुपैयाँ छुट्याएर डजेल प्लान्ट ल्याइएको छ। तर, अहिले त्यो डजेल प्लान्ट थन्किएको छ। जुम्लावासीले अन्धकार रात बिताउन थालेपछि नेपाल वद्युत् प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडले अर्को डजेल प्लान्ट पठाए, त्यो पनि यहाँ थन्किएर बसेको छ। अहिले दुईवटा डजेल प्लान्ट, वद्युत्गृहमा दुईवटा टर्बाइन छन्। तर, नियमत बिजुली आपूर्ति हुन सकेको छैन। डजेल व्यवस्था गर्न नसक्दा डजेल प्लान्ट थन्किएको छ। कर्णालीको वद्युतीकरणबारे छलफल गर्न सुर्खेत पुगेका घिसड छिटोभन्दा छिटो राष्ट्रिय प्रसारण लाइन पुऱ्याउन पहल भइरहेको बताउँछन्।

तर, कार्यकारी निर्देशक घि सङ अहिलेको अवस्थामा डजेल प्लान्टले वद्युत् उपलब्ध गराउन नसक्ने बताउँछन् । खलंगामा बिजुली आपूर्ति गर्दै आएको साना जल वद्युत् उपभोक्ता स मतिका इन्चार्ज हर्क बोहरा भने बिग्रेको मे सन मर्मत भइसकेको बताउँछन् । नेपालगन्जबाट १-२ दिनमा जिल्लामा ल्याएर जडान गरेपछि निय मत बिजुली आपूर्ति हुने उनको भनाइ छ ।

श्रोत : नागरिक, २०७६/१०/१

राष्ट्र संघले नवीकरणीय ऊर्जामा सघाउने

काठमाडौं - संयुक्त राष्ट्र संघले नेपालमा नवीकरणीय ऊर्जा क्षेत्रमा सहयोग गर्ने भएको छ। राष्ट्रसंघीय उपमहासचिव अर्मदा सलिसियाह एलसजाहवानाले नेपालको नवीकरणीय ऊर्जा क्षेत्रमा सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका हुन्।

नवीकरणीय अन्तर्राष्ट्रिय ऊर्जा संघ (आइरिना) को वश्व भेलामा सहभागी हुन संयुक्त अरब इमिरेट्स (युएई) को अबुधावी पुगेका ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइमन्त्री वर्षमान पुनसँगको भेटमा उपमहासचिव एलसजाहवानाले नेपालको नवीकरणीय ऊर्जामा लगानी गर्न इच्छुक रहेको प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका थिए। उनले नेपाल हेर्ने बैंकस्थित राष्ट्रसंघीय कार्यालयले नेपाललाई उच्च प्राथमिकतामा राखेर काम गरिरहेको ऊर्जा मन्त्री पुनलाई जानकारी गराएका थिए।

मन्त्री पुनले नीतिगत र व्यवहारिक रूपमा नेपालले राष्ट्रसंघका सबै गतिवधमा सक्रियतापूर्वक सहभागिता जनाइरहेको स्मरण गराए। नयाँ संवधान जारी भएपछि नेपाल संघीयताको अभ्यासमा रहेको जनाउँदै मन्त्री पुनले संघीयता कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न आग्रह गरेको भेटमा सहभागी वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक मधुसूदन अधिकारीले जानकारी दिए। अधिकारीका अनुसार मन्त्री पुनले नेपालको जलवद्युत् क्षेत्रमा अन्तर्राष्ट्रिय लगानी भन्दाउन सहयोगका लागि आग्रह गरे।

भेटमा नेपालका लागि युएईका राजदूत कृष्णप्रसाद ढकाल पनि सहभागी थिए। कार्यक्रमको साइडलाइनमा नेपाली प्रतिनिध र जर्मन तथा बेलायती अधिकारीबीच पनि भेटवार्ता भयो। जर्मनीको ऊर्जा विभागका प्रमुख डा. सोरेन ड्याँग र बेलायतको स्वच्छ ऊर्जा र वैदेशिक सहयोग विभागका प्रमुख समोन एगाडासँग ऊर्जा मन्त्रालयका सहसचिव मधुप्रसाद भेटुवाल र वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रका कार्यकारी निर्देशक मधुसूदन अधिकारीले भेटघाट गरेका थिए। डा. सोरेनसँगको भेटमा नवीकरणीय ऊर्जा, मध्य मस्युइदी आयोजना तथा प्रसारण लाइन विस्तारका क्षेत्रमा सहयोग भएकामा धन्यवाद दिइएको कार्यकारी निर्देशक अधिकारीले जानकारी दिए।

उनका अनुसार जर्मनीले संघीय संरचनामा नवीकरणीय ऊर्जाका कार्यक्रममा सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। जर्मनीले संघीयतामा नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धनका लागि प्रदेश २, बागमती र कर्णाली प्रदेशमा क्षमता अभिवृद्धि र स्थानीयस्तरको कार्यक्रममा सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता जनाएको छ। यस्तै बेलायतको स्वच्छ ऊर्जा र वैदेशिक सहयोग विभागका प्रमुख समोन एगाडाले प्रदेश १ र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा प्रदेशस्तरको नवीकरणीय ऊर्जा प्रवर्द्धन कार्यक्रममा सहयोग गर्ने भएको छ। सहसचिव भेट्टुवालले ऊर्जा क्षेत्रका साथै विकासका अरु भौतिक पूर्वाधारमा सघाउन आग्रह गरिएको जानकारी दिए।

श्रोत : नागरिक, २०७६/१०/१

मध्य भोटेकोसीको एक करोड ५० लाख कता सेयर निष्काशन

हुँदै

काठमाडौं - एक सय दुई मेगावाटको मध्य भोटेकोसी जल वद्युत् कम्पनीले सर्वसाधारणका ला ग एक करोड ५० लाख कता साधारण सेयर निष्काशन गर्ने भएको छ। मध्य भोटेकोसी जल वद्युत् कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत मणकुमार काफ्लेले मंगलबार वज्रपति जारी गरेर सर्वसाधारण र स्थानीयका ला ग एक करोड ५० लाख कता सेयर निष्कासन गर्न लागेको जनाएको छ।

एक सय दुई मेगावाटको उक्त जल वद्युत् आयोजना सन्धुपाल्चोक जिल्लामा निर्माणाधीन अवस्थामा छ। कम्पनीले आयोजना प्रभावत स्थानीयका ला ग १० प्रतिशत अर्थात् ६० लाख कता र सर्वसाधारणको १५ प्रतिशत अर्थात् ९० लाख कता सेयर निष्काशन गरेर बाँडफाँड गर्ने जनाएको छ। कम्पनीका अनुसार एक अर्ब ५० करोड रुपैयाँको सेयरको मूल्य रहनेछ। उक्त सेयर प्रति कता एक सय रुपैयाँ पर्ने आउनेछ। कम्पनीले सेयर निष्काशनका ला ग नागरिक लगानी कोषसँग सेयर प्रत्याभूति सम्बन्धी सम्झौता मंगलबार भएको जनाएको छ।

मध्य भोटेकोशीमा सस्थापक सेयरधनीको ५१ प्रतिशत हिस्सा छ। त्यसैगरी साधारण सेयरतर्फ ४९ प्रतिशत हिस्सा छ। ४९ प्रतिशतको साधारण सेयरतर्फ कर्मचारी सञ्चय कोषमा रकम सञ्चित गर्ने सञ्चयकर्ताको १९.५ प्रतिशत, सस्थापक कम्पनीका कर्मचारीका ला ग ३.५ प्रतिशत, ऋणदाता संस्थाका कर्मचारीका ला ग एक प्रतिशत गरी २४ प्रतिशत सेयर निष्काशन गरिसकेको छ। आयोजनाको हालसम्म ५५ प्रतिशत निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ।

श्रोत : बाह्रखरी, २०७६/१०/२

वद्युतीय सार्वजनिक बस ल्याउँदै

प्रबन्ध निर्देशक ध्रुव थापाका अनुसार नेपाल सरकारले वातावरण मैत्री सवारीलाई प्राथमिकता दिने नीति अनुरूप नै वद्युतबाट सञ्चालन हुने सार्वजनिक-निजी-पर्यटकीय-स्कूल बस ल्याउन लाएको हो ।

यो बसले वातावरणलाई समेत सहज गर्ने छ । यी सवारी कम्तिमा १५ सटदेखि माइक्रोबस र ४२ सटसम्मका बसहरू हुने छन् साथै कार तथा जिपहरू समेत उत्पादन गर्ने ब्रिक्सन कम्पनीले जनाएको छ । बजारमा ल्याउन लागेको वद्युतीय सवारी अष्ट्रेलियन टेक्नोलोजीद्वारा निर्मित रहेको जनाउँदै पूरा चार्ज गर्न ४ देखि ८ घण्टासम्म लाग्ने जनाइएको छ ।

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/१०/२

कर्णालीमा ३ हजार ८ सय मेगावाटका ५ आयोजना

४३ सय मेगावाटका ६ आयोजना अघि बढाउँदै वद्युत् उत्पादक कम्पनी

वद्युत् उत्पादन कम्पनीले ४ हजार २ सय ८८ मेगावाट क्षमताका ६ जल वद्युत् आयोजना निर्माणका लागि अध्ययन अघि बढाइरहेको छ। ९ वटा सरकारी निकायको ७९ प्रतिशत र जनताको २९ प्रतिशत सेयर लगानी रहेको उक्त कम्पनीले ती जल वद्युत् आयोजनाको अध्ययन गरिरहेको हो। कम्पनीले अध्ययन गरिरहेकामध्ये ४ सय ८२ मेगावाटको कमाथांका अरुणबाहेक अन्य ५ आयोजना कर्णाली प्रदेशमै रहेका छन्। कर्णाली प्रदेशमै अध्ययन भइरहेका उक्त पाँच आयोजनाको कुल क्षमता नै ३ हजार ८ सय ६ मेगावाट छ।

‘अध्ययन भइरहेका आयोजना निर्माण गरी वद्युत् उत्पादन गर्न सकेर यी आयोजनाले कर्णाली प्रदेशसहित समग्र देशकै आर्थिक समृद्धिमा महत्वपूर्ण योगदान दिन सक्छन्,’ जल वद्युत् उत्पादन कम्पनीका सनियर सभल इन्जिनियर तथा फुकोट कर्णाली जल वद्युत् आयोजनाका प्रमुख हीरामान वाइबाले भने, ‘१ हजार ९ सय मेगावाट क्षमता अनुमान गरिएको मुगु कर्णालीको पूर्वसम्भाव्यता अध्ययनकै क्रममा रहेकाले यसको क्षमता अझ बढ्न सक्ने देखिएको छ।’

कम्पनीले हाल अध्ययन गरिरहेका ६ आयोजनामध्ये ४ सय १७ मेगावाटको नलगाड जलाशययुक्त जल वद्युत् आयोजना ०६३ सालमा डा. बाबुराम भट्टराई प्रधानमन्त्री हुँदा विकास समितिअन्तर्गत निर्माणका लागि अघि बढाइएको थियो। तर, पछि विकास समिति खारेज गरिएपछि उक्त आयोजना वद्युत् उत्पादन कम्पनीको ७५ प्रतिशत सेयर स्वामित्व रहेको नलगाड हाइड्रोपावर कम्पनीले लामो समयदेखि अध्ययन गरिरहेको छ। हाल नलगाडको डपआर निर्माणको अन्तिम चरणमा छ।

वद्युत् उत्पादन कम्पनीले अघि बढाइरहेको ६ सय ८८ मेगावाटको बेतन कर्णाली जल वद्युत् आयोजना कर्मचारी सञ्चय कोषको सेयर रहेको सहायक कम्पनी बेतन कर्णाली सञ्चयकर्ता हाइड्रो पावर कम्पनीले लामो समयदेखि अध्ययन गरिरहेको छ। उक्त आयोजनाको प्रवर्द्धक कम्पनीमा समेत उत्पादन कम्पनीको १० प्रतिशत सेयर स्वामित्व छ।

कम्पनीले अध्ययन गरिरहेको ४ सय ८२ मेगावाटको कमाथांका अरुण, ४ सय ९२ मेगावाटको फुकोट कर्णाली, ३ सय ७ मेगावाटको जगदुल्लाको सम्भाव्यता अध्ययन सकेर वस्तुतः परियोजना प्रतिवेदन (डपआर) निर्माणको चरणमा छन्। कमाथांका अरुण संखुवासभा जिल्लाको चेपुवा र कमाथांकामा पर्ने अरुण नदीमा निर्माण गर्ने गरी अध्ययन भइरहेको छ। फुकोट कर्णाली

का लकोटमा निर्माण हुनेछ । जगदुल्ला कर्णाली प्रदेशको डोल्पास्थित जगदुल्ला खोलामा निर्माण गरिने योजना छ । ४ सय १७ मेगावाटको नलगाड जाजरकोटमा निर्माण हुने छ । फुकोट कर्णाली जल वद्युत् आयोजनालाई सरकारले जनताको जल वद्युत् कार्यक्रममा समावेश गरेकाले यसमा लगानी जुटाउन सजिलो हुने दे खएको कम्पनीको भनाइ छ ।

श्रोत : काठमाडौं, २०७६/१०/२

जल वद्युत्मा ब्याज पुँजीकरण गर्न गृहकार्य

काठमाडौं — बैंकबाट ऋण लएर निर्माण भइरहेका जल वद्युत् आयोजनाको निर्माण अवधको ब्याज पुँजीकरण गर्न वद्युत् नियमन आयोगले नेपाल राष्ट्र बैंकमा पत्र पठाएको छ । आयोगको पुस २४ गते बसेको बैठकले यस्तो निर्णय गरेको आयोग अध्यक्ष दिल्ली संहले जानकारी दिए ।

हाल बैंकबाट ऋण लएर आयोजना निर्माण गरिरहेका प्रवर्द्धकहरूले ग्रस अवध वा परीक्षण उत्पादनलगत्तै बैंकहरूलाई ऋणको ब्याज तिर्नुपर्छ । 'आयोजना सकएर व्यावसायिक उत्पादन नभएसम्म आमदानी गर्न नसक्ने र त्यस्तो अवस्थामा आयोजनालाई ब्याज तिर्न अप्ठ्यारो हुने भएकाले आयोगले सहजीकरण गर्न यस्तो निर्णय गरेको हो,' अध्यक्ष संहले भने, 'राष्ट्र बैंकले यस्तो नीतिगत निर्णय गरिदिए आयोजना प्रवर्द्धकहरूलाई पनि सहज हुन्छ ।'

आयोगको निर्णय निजी क्षेत्रको पक्षमा भएको स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था नेपाल (इपान) का अध्यक्ष शैलेन्द्र गुरागाईंले बताए । यस्तो नीतिगत निर्णयका लागि इपानले आयोगमा निवेदन दिएको उनले जानकारी दिए । 'ऊर्जा मन्त्रालयले पनि यसका लागि सफारिस गरेको थियो,' उनले भने । असोजसम्मको तथ्यांकअनुसार करिब एक दर्जन आयोजनाको ५० करोड रुपैयाँ कस्ता बक्यौता रहेको गुरागाईंले जानकारी दिए ।

'बैंकको ब्याज ८ देखि ९ प्रतिशतभन्दा माथि जाँदैन भनेर कस्ता अनुमान गरिएको हुन्छ,' उनले भने, 'ब्याज नै १२-१३ प्रतिशतसम्म पुगेपछि कस्ता तिर्न सक्ने अवस्था रहेन ।' सञ्चालनमा रहेका रुग्ण आयोजनाको कर्जाको पुनःसंरचना गरी सहजीकरण गरिदिन निजी क्षेत्रको मागअनुसार आयोगले पत्र पठाएको उनले बताए । 'आयोजना निर्माण गर्दा स्वपुँजी र ऋण दुवै खर्च भइसकेको हुन्छ,' उनले भने, 'आयोजनाबाट आमदानी नभई तिर्न सक्ने अवस्था हुन्छ । यस्तो अवस्थामा एक मात्र उपाय भनेको पुँजीकरण हो ।' राष्ट्र बैंकका बैंक तथा वतीय संस्था नियमन विभागका कार्यकारी निर्देशक देवकुमार ढकालले कुनै आयोजनाले ब्याज तिर्न नसक्ने अवस्था आएमा निर्माण अवधका लागि पुँजीकरण गर्ने पुरानै प्रचलन रहेको बताए । 'कुनै जल वद्युत् आयोजनाले ब्याज तिर्न नसकेको अवस्थामा स्पष्ट कारणसहित आए त्यसलाई व्यावसायिक उत्पादन सुरु नहुन्जेल पुँजीकरण गर्न हामीले सम्बन्धित बैंकलाई निर्देशन दिँदै आएका छौं,' उनले भने ।

इपान अध्यक्ष गुरागाईंका अनुसार आयोजनालाई दिएको ऋणको कस्ता व्यावसायिक रूपमा उत्पादन नहुन्जेल पुँजीकरण गर्दा नाफा कम देखने भएकाले बैंकले गाह्रो मान्दै आएका छन् । 'ब्याज पुँजीकरण गर्दा बैंकले आफ्नो नाफाबाट घटाएर प्रो भजनलमा राख्नुपर्ने हुन्छ,' उनले भने,

‘नीतिगत निर्णय गरी पुँजीकरण गरे बैंकले प्रो भजनिड गर्नु पर्दैन ।’ हाल निजी क्षेत्रबाट निर्माण भएका करिब सय मेगावाट आयोजना राष्ट्रिय ग्रडमा जोडएका छन् । यी आयोजना निर्माणका ला ग मात्रै बैंकबाट ७० अर्ब हाराहारीमा ऋण लइएको गुरागाईंको अनुमान छ । यीमध्ये केही आयोजना रुग्ण भएर ब्याज तिर्न नसक्ने अवस्थामा रहेको उनले बताए । ‘वर्षायाममा आयोजनाले उत्पादन बढाएपछि ब्याज तिर्ने पैसा हुन्छ,’ उनले भने, ‘निर्माणाधीन आयोजनाले पनि उत्पादन थालेपछि मात्रै ब्याज तिर्न सक्छन् ।’

वद्युत् विकास वभागले कुल ७ हजार ५ सय मेगावाटभन्दा बढी क्षमताका दुई सयभन्दा बढी व्युत् आयोजनालाई उत्पादन अनुमति प्रदान गरेको छ ।

श्रोत : काठिपुर, २०७६/१०/२

लखुमा सात जल वद्युत्

(रामेछाप) — रामेछाप र ओखलढुंगाको सीमा भएर बग्ने लखु नदीको पानी प्रयोग गरी एकैसाथ सात वटा जल वद्युत् आयोजना निर्माण हुँदै छन्। सबै आयोजनाबाट ३२९ दशमलव ६ मेगावाट वद्युत् उत्पादन हुनेछ। गुम्देलको लाहाछेवरदे ख बिजुलीकोटको रातामाटासम्म वद्युत् आयोजनाका व भन्न संरचना निर्माण धमाधम भइरहेको छ।

उत्तरी रामेछापको नुम्चे खोला र लखुको पानी मसाएर भजन जल वद्युत् आयोजनाले ५८ मेगावाट क्षमताको वद्युत् उत्पादन गर्दै छ। आयोजनाले प्रवेशमार्ग र अन्य संरचना निर्माण थालेको छ। रामेछापको उत्तरी बस्ती लाहाछेवरमा आयोजनाको स भल संरचनाको काम धमाधम भइरहेको उक्त आयोजनाले उमातीर्थ नजिकै वद्युत्गृह निर्माण गर्नेछ।

उमातीर्थ नजिकैको पानीबाट लखु-१ आयोजनाले ७७ मेगावाट क्षमताको वद्युत् उत्पादन गर्न तीव्र गतिमा काम गरिरहेको छ। उक्त आयोजना हिमालय प्रा लले प्रवर्द्धन गरेको हो। आयोजनामा मुख्य लगानी प्राइम बैंक र अन्य छ वटा बैंकको छ। आयोजनामा ३० प्रतिशत लगानी मोतीलाल दुगड समूहको छ। प्रतिमेगावाट १८ करोड खर्च अनुमान गरिएको आयोजना ०७७ साउनमा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको सञ्चालक सदस्य राजन खत्रीले जानकारी दिए। दुगड समूहकै लगानीमा लखु-१ को ७७ मेगावाट वद्युत् उत्पादन भई बाहिरिएको पानी प्रयोग गरी लखु-२ आयोजनामा लैजाने कामसमेत भइरहेको खत्रीले बताए। आयोजनाको वद्युत् क्षमता ५५ मेगावाट हुनेछ। आयोजनामा माछापुच्छ्रे बैंकको मुख्य लगानी छ। उमाकुण्ड-१ को वाल्दिड दोभानमा बाँध निर्माण गरी उमाकुण्डकै ठाडोखोलामा वद्युत्गृहमा पानी खसा लनेछ। आयोजनाको कामसमेत ०७७ साउनमै सक्ने लक्ष्य छ।

यसैगरी सोही समूहले तेस्रो आयोजनाको काम पनि सँगसँगै अघि बढाएको छ। लखुको राडदहमा बाँध निर्माण गरी बुकुदोभानमा वद्युत्गृह निर्माण हुने आयोजनाको संरचना निर्माणमा तीव्रता दिइएको छ। २९ दशमलव ४ मेगावाट क्षमताको आयोजना निर्माण पूरा गरी ०७७ असारमा वद्युत् उत्पादन हुने लक्ष्य छ। आयोजनाको निर्माणमा समेत प्रतिमेगावाट १८ करोड खर्च हुने अनुमान छ।

दुगड समूहले निर्माण गरेका तीन वटै आयोजनामा हाल सुरुड निर्माण, पावर हाउसको स भलतर्फको काम, प्रसारण लाइनको सर्भे, जग्गा अ धग्रहणलगायत काम भइरहेका छन्। उत्पादित वद्युत् १३२ केभी प्रसारण लाइनमार्फत रामेछापको चुचुरेस्थित गर्जाड सबस्टेशनमा

लगेर केन्द्रीय प्रसारण लाइनमा जोड्ने लक्ष्य रहेको खत्रीले बताए । उक्त तीन वटा आयोजनाबाट उत्पादन हुने १६१ दशमलव ४० मेगावाट बिजुलीमध्ये वद्युत् प्रा धकरणले ११४ मेगावाट खरिद गर्ने सम्झौता भएको छ । बाँकी वद्युत् अन्य खरिदकर्तालाई बे चने उनको भनाइ छ ।

आयोजनाका ला ग सानाठूला गरी पाँच वटा पक्की पुल र करिब १२५ क म सडक निर्माण स कएको छ । लखु खोलाको पानी प्रयोग गरी ५२ दशमलव २ मेगावाट क्षमताको लखु-४ जल वद्युत् आयोजना निर्माणसमेत तीव्र पारिएको छ । रामेछापको उमाकुण्ड र ओखलढुंगाको खजी देम्बा गाउँपालिकाको बीचमा पर्ने बि मरेमा बाँध बाँधी ओखलढुंगाको लम्तीमा निर्माण हुने वद्युत्गृहमा पानी खसा लने आयोजनाको काम करिब ३० प्रतिशत पूरा भएको छ ।

श्रोत : अनलाइन खबर, २०७६/१०/२

कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशलाई अध्यारोमुक्त पार्न १३ अर्बको

ऋण

२ माघ, काठमाडौं । सरकारले वद्युत वतरण प्रणाली स्तरोन्नति तथा वस्तार आयोजनाका लागि युरोपेली लगानी बैंक (ईआईबी)बाट करिब १२ अर्ब ७६ करोड (१०० म लयन युरो) ऋण सहायता स्वीकार गर्ने निर्णय गरेको छ । यो रकम प्रदेश ५ सहित कर्णाली र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा वद्युतीकरण गर्न र वतरणलाइन सुधार गर्न खर्च गरिनेछ ।

तीन प्रदेशमा वद्युतीकरण सकाउने यो परियोजनामा चीनको एसियन पूर्वाधार लगानी बैंक (एआईआईबी)बाट पनि १०० म लयन युरो बराबर नै सहयोग लिन तयारी भइरहेको छ ।

नेपाल वद्युत प्राधकरणका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडाका अनुसार यो परियोजना परियोजना करिब २५ अर्बको हुनेछ । 'यो सहयोग रकम तीनवटा प्रदेशमा वद्युतको आपूर्ति सुधार गर्न र सबै जनतालाई राष्ट्रिय प्रसारणको पहुँचमा पुऱ्याउन उपयोग हुन्छ,' उनले भने, 'अब कर्णालीसहित सुदूरपश्चिमका पनि सम्भाव्य सबै वकट गाउँपालिकामा पनि वद्युतीकरण सुरु हुन्छ ।'

वद्युत प्राधकरणले अबको ३ वर्ष भित्र देशभर वद्युतीकरण गर्ने लक्ष्य राखेको छ । त्यसका लागि लगभग आर्थिक स्रोत सुनिश्चित भइसकेको प्राधकरण बताउँछ ।

वद्युतीकरणमा सबैभन्दा कमजोर कर्णाली प्रदेश छ । त्यहाँ हालसम्म ३० प्रतिशत मात्रै वद्युतीकरण भएको छ । वकट क्षेत्र धेरै भएकाले त्यहाँ वतरण लाइन वस्तार गर्न ठूलो लगानी चाहिन्छ । सुदूरपश्चिम प्रदेश र प्रदेश ५ का केही पहाडी जिल्लामा पनि वद्युतीकरण गर्न कठिन र महंगो पर्छ ।

त्यसैलाई ध्यानमा राखेर सरकारले एसियाली पूर्वाधार लगानी बैंक (एआईआईबी) र युरोपियन लगानी बैंक (ईआईबी) सँग २५ अर्ब सहूलयत ऋण लिन लागेको हो ।

यो रकमबाट कर्णाली, सुदूरपश्चिम र प्रदेश ५ का ग्रामीण क्षेत्रमा वद्युतीकरण गर्ने योजना छ ।

४ नम्बर प्रदेशमा वद्युतीकरण गर्न सरकारले जापानी सहयोग नियोग जाइकासँग सहयोग मा गरेको छ । यसमा जाइका सकारात्मक भएकाले केही समय भित्रै त्यसका लागू सम्झौता हुन सक्ने ऊर्जा मन्त्रालय स्रोतले बतायो ।

प्रदेश ३ का व भन्ने जिल्लामा वद्युतीकरण गर्न सरकारसँगै वश्व बैंकले काम गरिरहेको छ । प्रदेश ३ मा ९० प्रतिशतभन्दाबढी ठाउँमा वद्युतीकरण भइसकेको छ ।

प्रदेश २ मा वद्युतीकरणका लागू ४ अर्बभन्दाबढी रकम उपलब्ध गराउन दुई महिनाअघि मात्र नर्वे सरकारसँग सम्झौता भइसकेको छ । यो रकमले २ नम्बर प्रदेशका बाँकी गाउँहरूमा लाइन वस्तार गर्ने र त्यहाँको वद्युत आपूर्ति सुधार गर्न व भन्ने कार्यहरू गरिने कार्यकारी निर्देशक घि सडले बताए ।

‘दुई नम्बर प्रदेशका सबस्टेशन सुधार र त्यहाँ लो-भोल्टेजको समस्या हल गर्न नर्वेले दिएको अनुदान सहयोग उपयोग हुन्छ,’ उनले भने, ‘हामी छिट्टै टेन्डरमा जाँदैछौं ।’

प्रदेश १ मा पनि पनि वश्व बैंकले नै वद्युतीकरणका लागू लगानी गरेको छ । सरकारले पनि त्यसमा लागत सहभा गता राखेको छ ।

यसरी अबको ३ वर्ष भित्रै सबै नागरिकको घरमा वद्युत सेवा पुऱ्याउने वद्युत प्रा धकरण कार्यकारी निर्देशक घि सडले बताए । यो वर्ष ४० जिल्लामा पूर्ण वद्युत सेवा पुऱ्याइसक्ने घि सड बताउँछन् । हालसम्म काभ्रे, पर्वत, स्याङ्जा, काठमाडौं, भुक्तपुर पूर्ण वद्युतीकरण भएका जिल्ला हुन् ।

अत्यन्तै वकट क्षेत्रमा वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रले सोलारमार्फत वद्युतीकरण गर्ने भन्दै उनले सम्भव भएको स्थानसम्म राष्ट्रिय प्रसारण नै पुऱ्याइने बताए ।

प्रा धकरणका प्रवक्ता प्रवल अ धकारीको भनाइमा वद्युतीकरण वस्तार गर्दै लगेपछि वद्युत मटरको सहज उपलब्धता, चोरी नियन्त्रणको प्रभावकारी प्रयास, प्रा धकरणको सुधारिएको सेवा प्रवाहले ग्राहक संख्या बढाउन मद्धत गरेको छ ।

‘ग्राहक थ पँदा यसले चुहावट नियन्त्रणमा पनि सहयोग पुग्छ भने वद्युतीय सुरक्षाको पक्ष पनि सबल बन्छ,’ उनले भने, ‘नयाँ ठाउँमा वजुली पुग्दा जनताले पनि गुणस्तरीय जीवनयापन गर्न पाएका छन् ।’

खपत बढाउने योजना

वद्युत प्रा धकरणका अनुसार गत असारसम्म ७ प्रतिशत जनसंख्यामा राष्ट्रिय प्रसारणलाइनको वजुली पुगेको थयो । आ र्थक वर्षको पहिलो ६ महिनमा महिनामा भएको कामले ८० प्रतिशतबढी जनतामा पहुँच वस्तार भइसकेको छ ।

हाल प्रत्येक महिनामा औषत ५० हजार ग्राहक थ पँदै गएको छ र यो वर्षमात्रै ७ लाख मटर वतरण गर्ने लक्ष्य रहेको प्रवक्ता अ धकारीले जानकारी दिए ।

साथै प्रतिव्यक्ति वद्युत् खपत दर ४२ प्रतिशतले बढाउने लक्ष्य लएको छ । आव २०७५/७६ मा खपत दर ६८ कलोवाट प्रतिघण्टाका दरले बढेर गत असारसम्म २४५ कलोवाट घण्टा पुगेको थयो । त्यसभन्दा अघिल्लो वर्ष यस्तो खपत १ सय ७७ कलोवाट घण्टा मात्र थयो । त्यसलाई आगामी साउनसम्म ४२६ कलोवाट घण्टा पुऱ्याउने प्रा धकरणको महत्वाकांक्षी लक्ष्य छ ।

असारसम्म करिब ९० प्रतिशत घरधुरीमा बिजुली सेवा -सोलार, बायोग्यास, वायु र लघु जल वद्युतसहित) पुगेको उर्जा मन्त्रालयको तथ्यांकमा दे खन्छ । त्यसमध्ये ११ प्रतिशतले सोलारलगायत वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग गर्ने गरेका छन् । गत वर्ष मात्रै सरकारले ४ लाख २० हजार घरमा वद्युतीकरण गरेको थयो । यो वर्ष पनि त्यति नै संख्यामा नयाँ ग्राहक जोड्दै वद्युतको उपलब्धता थप सहज बनाउने योजना ऊर्जा मन्त्रालयको छ ।

प्रा धकरणले वपन्नलाई निःशुल्क मटर दिएर वद्युत् पुगेका तर लाइन नजोडेकालाई सेवा लन प्रोत्साहन गरिरहेको कार्यकारी निर्देशक कुलमान घि सङ बताउँछन् ।

श्रोत : अजलाइन खबर, २०७६/१०/२

तीन प्रसारण लाइनलाई १९६ हेक्टर वन क्षेत्र प्रयोगको अनुमति

२ माघ, काठमाडौं । सरकारले जल वद्युत र प्रसारणलाइन सम्बद्ध व भन्न परियोजनालाई १९६ हेक्टर वन क्षेत्र प्रयोगका ला ग स्वीकृति दिएको छ ।

तामाकोशी-काठमाडौं प्रसारणलाइन, हेटौंडा-ढल्केबर-दुहबी प्रसारणलाइन र रुकुमगाड जल वद्युत आयोजनाको प्रसारणलाइनका ला ग वन क्षेत्र प्रयोग गर्न मन्त्रिपरिषद बैठकले स्वीकृति दिएको हो । यसअघिदेखि नै यी परियोजनामा सरकारसँगको समन्वयका आधारमा काम सुरु भएपनि मन्त्रिपरिषदले वन क्षेत्र प्रयोग गर्न स्वीकृति दिन बाकी थियो ।

प्राथमिकताका कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसडाँ सरकारले वन क्षेत्र प्रयोग गर्न दिएको स्वीकृतिले आयोजनाहरूलाई तीव्र गति दिन मद्दत पुग्ने बताउँछन् ।

तामाकोशी-काठमाडौं २२०/४०० के.भी. प्रसारणलाइनको 'राइट अफ वे' सहित केही टावर संरचना तयार गर्न दोलखा, सन्धुपाल्चोक, काभ्रे, काठमाडौं र भक्तपुरका वन क्षेत्रमा काम गनुपर्छ । यो परियोजनामा परेका व भन्न ५६ वटा सामुदायिक वनलगायतको कूल १०३.२२० हेक्टर राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्न सरकारले स्वीकृति दिएको सूचना तथा सञ्चारमन्त्री गोकुलप्रसाद बास्कोटाले जानकारी दिए ।

यस्तै हेटौंडा-ढल्केबर-दुहबी ४०० के.भी. प्रसारणलाइनको चौथोखण्ड (मकवानपुर)को 'राइट अफ वे'मा पर्ने हेटौंडा, छतिवन, हर्नामडी र राइगाउँका व भन्न १७ वटा सामुदायिक वन र दुई वटा कबु लयती वनलगायत सहित केही टावर संरचना तयार गर्नुपर्नेछ । सरकारले यी वनका करिब ८०.६६० हेक्टर राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्न पनि स्वीकृति प्रदान गरेको छ ।

यस्तै राप्ती हाइड्रो एण्ड जनरल कन्स्ट्रक्सन ल मटेडले बनाइरहेको कुमगाड जल वद्युत आयोजनाको ३३ के.भी. प्रसारणलाइनको 'राइट अफ वे'सहित केही पोल र टावर संरचना तयार गर्न पनि वन प्रयोग गर्न अनुमति दिइएको छ ।

रुकुममा रहेका व भन्न पाँच वटा सामुदायिक वन लगायतको कूल ४.०४९९ हेक्टर राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्न स्वीकृति दिइएको सञ्चारमन्त्री बास्कोटाले जानकारी दिए ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/१०/२

एचआइ ड सएल र पावर चाइनाले सुरु गरे माडी जलाशयको अध्ययन

काठमाडौं । रोल्पामा निर्माण हुने १ सय ५६ मेगावाटको माडी जलाशय जल वद्युत आयोजनाको वस्तुतः सम्भाव्यता तथा वस्तुतः आयोजना प्रतिवेदन (ड पआर) तयार गर्ने काम सुरु भएको छ । हाइड्रो इलेक्ट्रि सटी इन्भेष्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी ल मटेड (एचआइ ड सएल) र चीनको पावर चाइना कर्पोरेशनले संयुक्तरूपमा बिहीबार (माघ २ गते) दे ख अध्ययन सुरु गरेका छन् । आवश्यक उपकरण लगेर ड्र लडको काम सुरु गरिएको छ । काम सुरु भएको मतिबाट १८ महिनामा ड पआर सहितको अध्ययन पूरा गर्ने लक्ष्य छ । गत असोज २५ र २६ गते भएको चनियाँ राष्ट्रपति स जिन फडको नेपाल भ्रमणका बेला आयोजना निर्माण गर्ने वषयको समझदारी पत्र (एमओयू) मा हस्ताक्षर भएको थयो । जसअनुसार आयोजनामा ७४ प्रतिशत चनियाँ कम्पनीले र २६ प्रतिशत एचआइ ड सएलले स्वपूँजी लगानी गर्नेछन् । रोल्पाको माडीचौरमा बिहीबार नै आयोजनाको साइट कार्यालय स्थापना गरिएको छ । कार्यालय उद्घाटन ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइ मन्त्री वर्षमान पुनले गरेका छन् । एचआइ ड सएलले नेतृत्व गर्ने र सम्बन्धित वज्र पावर चाइनाले खटाउने गरी अध्ययन सुरु हुने प्रमुख कार्यकारी अधिकृत छबिराज पोखरेलले बताए । ‘अध्ययन गर्दै जाने र यसको खर्च सुरुमा पावर चाइनाले नै गर्छ, पछि यसको पूँजीकरण हुन्छ,’ उनले ऊर्जा खबरसँग भने, ‘कसले कति खर्च गर्यो, त्यही आधारमा खर्च पूँजीकरण हुनेछ ।’ आयोजनाका लागू शतप्रतिशत ऋण खोज्ने जिम्मा पावर चाइनाको हुने उनले जानकारी दिए । माडी खोलामा बाँध निर्माण गरी ६ कलो मटर सुरुडबाट ल्याइएको पानी हरिगाउँमा बग्ने वद्युतगृहमा खसा लनेछ । ७.५ बर्ग कलो मटर क्षेत्रफलमा फै लने जलाशयको बाँध करिब १ सय ७० मटर हुने अध्ययनले देखाएको छ । जलाशयमा ४१.७ करोड घन मटर पानी सञ्चित गर्न सक्नेछ । वार्षिक ४५५.८ गगावाट घन्टा वद्युत उत्पादन हुने आयोजनाबाट हिउँद र बर्खाको ऊर्जा अनुपात आधा-आधा हुने पनि अध्ययनले देखाएको छ । उत्पादित वद्युत वद्युतगृहदेखि ५० कलो मटरको २२० केभी प्रसारण लाइनमार्फत प्रस्तावित भालुवाङ सबस्टेसनमा जोडनेछ । ३२ अर्ब २० करोड रुपैयाँ लागत अनुमान गरिएको आयोजनाको आन्तरिक प्रतिफल ११.९६ प्रतिशत रहेको छ । यस्तै स्वपूँजीको आन्तरिक प्रतिफल १५.७२ प्रतिशत देखाइएको छ । १.१ लाभ-लागत अनुपात रहेको आयोजनाबाट करिब ७ वर्षमा साधारण लगानी फर्ता हुने अनुमान छ । टेलरेस (निकास सुरुड) बाट निस्कने ९० क्यूमेक्स पानी २६

कलो मटर सुरुड निर्माण गरी दाडको ग्वार खोलामा मसाउने योजना छ । उक्त खोलामा पानी मसाएपछि यसबाट संगो दाड जिल्लामा सँचाइ गर्न स कने पोखरेलले बताए । प्रदेश ५ तथा पश्चिम क्षेत्रमा वद्युत माग र आपूर्तिबीच सन्तुलन मलाउन आयोजनाको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुने अपेक्षा गरिएको छ । अहिले मध्य तथा सुदूरपश्चिममा १२ मेगावाटको झमुक र ३० मेगावाटको चमे लया बाहेक ठूला आयोजना निर्माण भएका छैनन् ।

श्रोत : क्यापिटल नेपाल, २०७६/१०/३

बुटवल पावरले मा थल्लो मस्र्याडदी-२ आयोजनाको क्षमता घटायो, ३२७ मेगावाटमा डजाइन

काठमाडौं । प्रस्तावत मा थल्लो मस्र्याडदी-२ जल वद्युत आयोजनाको क्षमता घटेको छ । आयोजनाको क्षमता ६०० मेगावाटबाट घटेर ३२७ मेगावाट कायम भएको हो ।

जीएमआर इनर्जी ल मटेडले भारत निकासी प्रयोजनका ला ग आयोजना क्यू २८ मा डजाइन गरेको थयो । क्यू २८ मा डजाइन गर्दा आयोजनाको ज डत क्षमता ६०० मेगावाट थयो ।

नेपाल वद्युत प्रा धकरणले क्यू ४० भन्दा कम डजाइनका आयोजनासंग वद्युत खरिदबिक्री सम्झौता (पीपीए) नगर्ने नीति ल्याएपछि आयोजनाको क्षमता घटेको बुटवल पावर कम्पनी ल मटेड (बीपीसी) का प्रमुख कार्यकारी अ धकृत (सीईओ) उत्तरकुमार श्रेष्ठले बताए ।

‘जीएमआरले भारत निकासीका ला ग क्यू २८ मा डजाइन गरेर क्षमता बढाएको थयो । प्रा धकरणले ४० भन्दा कम क्यूका आयोजनासंग पीपीए नगर्ने भएपछि क्षमता घटेको हो’ उनले क्या पटल नेपालसंग भने ।

बीपीसीले जीएमआरसंग साढे ३ अर्ब रुपैयाँमा सो आयोजना खरिद गरेको हो । जीएमआरसंग मा थल्लो कर्णाली आयोजना मात्र छ । मा थल्लो मस्र्याडदी आयोजना बीपीसीले ३ ओटा चनियाँ कम्पनीसंग साझेदारीमा बनाउने भएको छ ।

बीपीसी र ३ ओटा चनियाँ कम्पनीले एससीआईजी इन्टरनेसनल नेपाल हाइड्रो ज्वाइन्ट डेभलपमेन्ट कम्पनी प्राइभेट ल मटेड गठन गरिसकेका छ ।

पीपीएका ला ग वद्युत प्रा धकरणमा आवेदन दिएको छ । वद्युत प्रा धकरणले डलरमा पीपीए गर्न मानेको छैन । यो कम्पनीमा बीपीसीको १९.५ र बाँकी चनियाँहरूको छ ।

पीपीए र हेज फण्डको काम बाँकी रहेको सीईओ श्रेष्ठले बताए । हेज फण्डमा ढिलाइ भइरहेको उनले सुनाए । चीनबाट डलरमा लगानी आउने भएकाले आयोजनालाई डलरमा पीपीए र परिवन्ध्य मुद्रा जो खम व्योहर्न हेज फण्ड आवश्यक भएको उनको भनाई छ ।

बीपीसीले चनियाँ साझेदार मा थल्लो मस्याडदी र १४० मेगावाटको तल्लो मनाड मस्याडदी आयोजना बनाउन तयारी थालेको छ । । दुई आयोजनाको ज डत क्षमता ४६७ मेगावाट छ ।

बीपीसीले दुबै आयोजनाको पुरक वातावरणीय प्रभाव मूल्याँकन सुरु गरेको छ । मा थल्लोको क्षमता घटेको र तल्लोको बढेकाले पुरक वातावरणीय प्रभाव मूल्याँकन गर्न लागेको हो ।

बीपीसीले तल्लो मनाड मस्याडदीको ८०.६ प्रतिशत सेयर चनियाँ कम्पनीलाई बिक्री गरिसकेको छ । एसीआईजीमा बीपीसीको १९.४ प्रतिशत सेयर छ ।

एससीआईजीमा बीपीसीका अतिरिक्त एससीआईजी इन्टरनेसनल ल मटेड, जीचेड इन्टरनेसनल इन्भेस्टमेन्ट कम्पनी ल मटेड, क्युआईइसी इन्टरनेसनल कम्पनी ल मटेड हडकडको लगानी रहने छ ।

मनाडमा पर्ने १४० मेगावाटको सो आयोजनाबाट ६९ करोड ८२ लाख युनिट बिजुली उत्पादन हुने संभाव्यता अध्ययनले देखाएको छ ।

तल्लो मनाड मस्याडदी आयोजना भन्दा तल दुई आयोजनासंग क्यासकेड अवधारणामा स्रोतको अ धकतम उपयोग हुने गरी बिजुली उत्पादन बढाउने लक्ष्य रहेको बीपीसीले जनाएको छ ।

आयोजनाको संरचना मनाडको नासोड गाउँपा लकाम रहनेछ । आयोजनाबाट उत्पादन हुने बिजुली नासोड गाउँपा लकाको घेलाञ्चोक र ओडार गाउँमा प्रस्ता वत २२० केभी मनाड हवमा ल्याएर जो डने छ ।

बीपीसीले नेपालमा १ हजार मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्न चीनबाट २ खर्ब रुपैयाँ बढी वैदे शक लगानी ल्याउन चनियाँसँग सम्झौता गरेको छ ।

होल्डिङ कम्पनीमार्फत आउदो ५ वर्षमा थप १ हजार मेगावाट बिजुली उत्पादन गर्ने लक्ष्य लइएको छ । बीपीसीले ३० मेगावाटको न्यादी आयोजनाको निर्माण गरिरहेको छ ।

श्रोत : ऊर्जा खबर, २०७६/१०/३

बरेङ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय प्रणालीकाे वद्युत सेवा वस्तार हुँदा स्थानीय हर्षत

काठमाडौं । बागलुङ जिल्लाको दुर्गम बरेङ गाउँपालिकामा राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीको वद्युत सेवा पुगेको छ । नेपाल वद्युत प्राधकरणले वद्युतीकरण वस्तार गरी गाउँपालिकामा वद्युत सेवा पुर्याएको हो । सरकारको करिब १८ लाख ५० हजार रुपैयाँ लागतमा गाउँपालिकाको धावा, मजुवा, टोङ्के र खोलाखर्क गाउँमा वद्युत सेवा वस्तार गरिएकाे बागलुङ वतरण केन्द्र प्रमुख शवनारायण गोशेलीले बताए । उनका अनुसार २ कलो मटर लामो प्रसारण लाइन निर्माण गरी गाउँमा सेवा वस्तार गरिएकाे हाे । वद्युतीकरणपछि स्थानीय ३६ घरमा वद्युत सेवा वस्तार भएकाे छ । 'गाउँमा लघु जल वद्युत केन्द्रकाे वद्युत वतरण भएकाे थयाे,' उनले भने, 'उत्पादन घटेकाले बत्ती बाल्न धाै-धाै थयाे । प्राधकरणकाे सेवा वस्तारले गाउँ नै झलमल भएकाे छ ।' गाउँमा प्रसारण प्रणालीकाे सेवा वस्तारले स्थानीय हर्षत भएका छन् । अहिले बत्ती बाल्न, मोबाईल चार्ज गर्न, वद्युतीय उपकरण चलाउन र कुटानी पसानी मल सञ्चालन गर्न सहज भएको स्थानीय बताउँछन् । अहिले गाउँपालिकाकाे वडा नम्बर-१ मा पुगेकाे वद्युत सेवा अन्य वडामा पनि वस्तार गर्दै लैगाने याेजना अघि बढिसकेकाे वतरण केन्द्रले जनाएकाे छ । बरेङसहित ताराखोला, ढोरपाटन र बडगाड गाउँपालिकामा धमाधम वद्युतीकरणको काम चल्नेहेको छ ।

श्रोत : अन्नपूर्णपोस्ट, २०७६/१०/३

व्यक्तिका कुण्ठा राष्ट्रवाद हुन सक्दैन

एमसीसीमा कुर्लने नेताहरू नेपाल ट्रस्टको जग्गा काण्डमा कन चुप ? ३३ कलो सुन र वाइडबडीमा कन मौन ?

यतिखेर मुलुकको राजनीति गज्याङ्गुजुङ् छ। तीन महिनादेखि देशले सभामुख पाउन सकिरहेको छैन। एकता भएर पनि दुई पार्टी मान्न सकिने र भौतिक रूपमै धुवीकृत छन्। राष्ट्रका प्रमुख मुद्दाहरू ओझेलमा परेका छन्। संघीयता लागू भएयता जनताले भोग्नुपरेका सास्ती, अस्वाभाविक कर, झन्झटिलो प्रशासनिक संयन्त्र, सानो काममा पनि कति भन्नुपर्ने लगाउनुपर्ने कति त पैसै दिनुपर्ने परिपाटीलगायतका यावत् वषयमा दलका नेताहरू मौन छन्। ३३ कलो सुनकाण्ड, निर्मला पन्त, वाइडबडी, सरकारी सम्पत्तिको बेचबिखन, नेपाल ट्रस्टको जग्गा लज प्रकरण, बढ्दो महँगो र समग्रमा जनताले पाएको दुःखकष्टबारे पनि दलहरू चुपचाप बसिरहेका छन्। अझ सरकारले खर्च गर्न नसकेको, राष्ट्रिय गौरव भनिएका आयोजनाको दुर्गति भइरहेको, राजस्व उठ्न नसकेको, दिनहुँ १५ सय नेपाली बिदे सएका, महँगोले जनताका ढाड सेकएका आदि मुद्दामा कसैलाई मतलब छैन।

यतिखेर सबैभन्दा बढी सन्तुष्ट प्रमुख वपक्षी नेपाली कांग्रेसलाई छ। कांग्रेस सत्तामा र नेकपा वपक्षीमा भएको भए दिनहुँजसो बन्दहडताल हुन्थे; सडकमा टायर बल्थे र रे लडिँ भौँ चन्थे। नेकपाको सरकारलाई वपक्षीभन्दा आफ्नै दल भित्रका केही असन्तुष्ट नेताहरूबाट डर छ। सरकारको आलोचना गर्नु कति मन्त्री पाइहाल्छन्। घनश्याम भुसाल, योगेश भट्टराईहरूले असन्तुष्टि जनाउँदै आएका थिए, मन्त्री बनाइए। अब एमसीसीमा नेकपाका केही नेताको असन्तुष्टि छ। तिनलाई पनि केही 'सम्बोधन' गरिदिने हो भने उनीहरू पनि चुप लाग्नेछन्।

कतिपय नेता, जो सत्तामा बस्न पाएका छैनन्, का व्यक्तिगत कुण्ठा राष्ट्रवादमा परिणत भइरहेको छ। अमेरिकी सहयोग एमसीसी ठूलो बहाना बनिरहेको छ। एमसीसी वरुद्ध उभएका सबै नेतालाई थाहा छ—यो वशुद्ध आर्थिक मुद्दा हो। तर जबर्जस्ती राष्ट्रियता र इन्डो-च्यास फकमा घुसाइदियो भने त्यो राष्ट्रवादी पनि भइने, सरकारको वरोध गर्न पनि पाइने। छोरी कुटेर बुहारी तर्साउने भनेको यही हो। एमसीसीमा कुर्लने नेताहरू नेपाल ट्रस्टको जग्गा काण्डमा कन चुप ? ३३ कलो सुन र वाइडबडीमा कन मौन ? के यसमा राष्ट्रियता, जनताका हित इत्यादि छैन ? हिजो अमेरिकाले भोटकोसी नामक जल वद्युत्बाट अर्बाैं डलर लैजाने गरी सम्झौता हुँदा यी राष्ट्रवादी नेता कहाँ

थए ? देश लुटने सम्झौता वास्तवमा भोटेकोसीको डलर वद्युत् खरिद सम्झौता (पीपीए) थयो। अहिले पनि भोटेकोसीले लुटिरहेकै छ, भलै अमेरिकाको पाण्डा इनर्जी भन्ने कम्पनीले त्यो संगै आयोजना नेपालीलाई बे चसक्यो। खम्तीले त्यसैगरी देश लुटिरहेकै छ। अभैm कयौं वर्ष लुटिरहनेछ। हिजो बूढीगण्डकी बे चँदा हाम्रा यी नेताहरू कुन दुला भत्र छिरेका थए ?

एमसीसीका कुनै पनि शर्तले देशको अहित गर्दैन। भनेजुयलाले कुनै पनि अमेरिकी सहयोग स्वीकार गर्दैन। के हामी पनि भनेजुयलाबाट निर्दे शत हौं त ?

आमनागरिकलाई मर्का परिरहेका कुनै पनि वषयमा हाम्रा नेताहरू बोल्दैन्। कसानले मल नपाउँदा, खेतमा सँचाइ नपुग्दा, उत्पादित वस्तुले बजार नपाई बिचौ लया मोटाउँदा, उखु कसान माइतीघर मण्डलामा धरधरी रूँदा पनि हाम्रा नेताहरूका पाषाण हृदय पग्लिँदैन्। उद्योगीहरूले उद्योग चलाउन नपाउँदा र भन्सार तथा आन्तरिक राजस्वले अनावश्यक दुःख दिँदा पनि उनीहरूलाई मतलब हुँदैन्। हाम्रा नेताहरूले मेलम्ची खानेपानीजस्तो जनताका प्रत्यक्ष जीवनसँग जो डएका वषयमा मौनता साँध्दै आएका छन्। खानेपानी स चवले दिनदहाडै क मसन मागेर ठेकेदार भगाउँदा चुँसम्म गर्दैन्। खानेपानीमन्त्री बिना मगरले मेलम्चीलाई पर धकेल्दा नेताहरू तमासे बनिरहेका छन्। उपत्यकाका सडकका खाल्डोमा परेर नागरिकले ज्यान गुमाउँदा यिनलाई चत दुखाइ हुँदैन्। अवैध क्रसर उद्योग चलाएर घरखेत डुबानमा पार्ने वरुद्ध आवाज उठाउँदा नागरिकले अनाहकमा ज्यान फाल्नुपर्दा यिनका चत कुँ डन्न। यिनीहरू केका ला ग राजनीति गर्छन् भन्ने जगजाहेरै छ।

आम जनताले दुःख पाएका सयौं मुद्दा र वषय छन्। यस्ता वषयवस्तुप्रति उदासीन हुने अनि कामै नपाएजस्तो र केके न भएजस्तो गरी एमसीसीको वरोधमा उत्रेका छन्। ५० अर्ब रूपैयाँ केही होइन भन्न थालेका छन्। नेपाल सरकारले आपैmले गृहकार्य गरी अबका दिनमा यस्तो गर्दा देशको आ र्थक वकास हुन्छ भन्ने ठहर गरेर प्रसारण लाइन र सडक स्तरोन्नतिलाई प्राथ मकता दियो। सरकारको त्यही प्राथ मकतालाई सघाउन एमसीसी प्रस्ता वत भयो। पाँच वर्ष भत्र सारा काम तमाम गर्ने ग्यारेन्टीका साथ आउन लागेको आयोजना नै एमसीसी हो। यस वरुद्ध जति ला गपच्यो उति राष्ट्रवादी होइने भन्ने होड नै चल्यो। वरोधका ला ग वरोध मात्र भयो। यसको अन्तर्यमा गएर वरोध भएकै छैन।

एमसीसी लागू गर्न नपाएर अमेरिकालाई केही फरक पर्दैन। असर त हामीलाई पर्छ। आउन लागेको आयोजनाको हत्या गर्नु नै राष्ट्रघाती काम हो। सरकारको ह वगत यही हो। वकास बजेट जम्मा

चार खर्ब ८ अर्ब रुपैयाँको छ। 'जुन गोरुको सड छैन उसको नाम तिखे' भनेजस्तै जुन देशको आर्थिक अवस्था तन्नम छ, जसले संघीयतालाई धान्न सक्दैन, उसैले महँगो राजनीतिक प्रणाली अपनाएको छ। फेरि वनियोजित विकास बजेटमा पनि खर्च गर्ने सक्दैन। यही वर्षको आधा अवधि बितिसकदा जम्मा १३.७२ प्रतिशत विकास खर्च भएको छ। उता राजस्व एक खर्बभन्दा बढीले उठ्न सकेको छैन। उठेको राजस्वले यी नेता र मन्त्री अनि कर्मचारीका तलब भत्तालाई पुग्दैन। तलब (साधारण खर्च) खुवाउनसमेत आन्तरिक ऋण लनुपरेको छ।

हिजो एमाले महासचिव हुँदा माधव नेपालले कुरै नबुझी वश बैंकलाई चठी लेखेर अरुण तेस्रो रद्द गराए। जतिखेर तत्कालीन महासचिवले कुरो बुझे क अरुण तेस्रो चाहिने रहेछ भनेर, त्यतिबेला समय घर्कसकेको थियो। पछि एमालेले वश बैंकलाई मनाउन निकै प्रयास गर्‍यो। अरुण बनायो भने कांग्रेसले मात्र क मसन खान्छ भन्ने अदृश्य सन्तापले एमालेलाई परोलेको थियो त्यतिबेला। पछि एमाले र कांग्रेस नै मलेर अरुण तेस्रो बेचैरै छाडे। यतिबेलासम्म अरुण तेस्रो निर्माण भएर माथिल्लो र तल्लो अरुण पनि बनिसक्यो। भारतले ११ वर्षसम्म अड्काएर काम थालेको छ, बल्ल ४० प्रतिशत पूरा भयो भनिएको छ। यसबाट राज्यलाई अर्बौं घाटा परेको छ। अरुण तेस्रो बनेको भए २०६० पछि देशमा लोडसे डड हुँदैनथ्यो। एउटा अरुण तेस्रोको अवसानले नेपाल कयौं कोस पछि धके लयो। त्यतिबेला पनि यस्तै राष्ट्रवादले काम गरेको थियो। राष्ट्रवादको राग अलापेर व्यक्तिगत कुण्ठामात्र अ भव्यक्त भएकै हो। एमसीसीमा पनि यस्तै राष्ट्रवाद जागेर आएको छ। जब क यस्तो राष्ट्रवादले कहीं पुग्दैन।

प्रसारण लाइन र रोड कनेक्टि भटीले अर्थतन्त्र बलियो बनाउँछ। हामी सत पर्याप्त प्रसारण लाइन नभएकै कारण उत्पादित बिजुली एक ठाउँबाट अर्को ठाउँमा पुर्‍याउन सकेको छैन। देश भन्ने प्रसारण लाइन र उपवश्राम स्थल (सबस्टेसन) लाई अद्यावधि गरी बलियो बनाउन अहिल्यै तीन खर्ब रुपैयाँ लाग्छ। अनि मात्र जति बिजुली उपभोग गरे पनि ट्रान्सफरमर पड्कँदैन। त्यस्तै, गुणस्तरहीन सडकका कारण बर्सेनि सयौं नेपालीले सडक दुर्घटनामा परी ज्यान गुमाउनु परिरहेको छ। युरोपियन मापदण्डका सडक बन्दा सवारी साधनले खपत गर्ने तेल, मर्मत-सम्भार र वातावरण प्रदूषणका हिसाबले अर्थतन्त्रमा ठूलो मूल्य अ भव्यधको काम गरिरहेको हुन्छ। भौतिक पूर्वाधार विकास नभई आर्थिक समृद्धि हासल असम्भव छ। भौतिक पूर्वाधारजस्तो वशुद्ध जनताको जीवनशैली सत जोडएको वषयमा पनि व्यक्तिगत कुण्ठालाई राष्ट्रवाद सत जोड्नु दुर्भाग्यपूर्ण हो। कतिपयले एमसीसीमा कांग्रेसले हस्ताक्षर गरेकाले कम्युनिस्टले कार्यान्वयन गर्नु हुँदैन पनि भन्ने गर्छन्। हिजो पञ्चायतले गोलमाल गरेर अरुण तेस्रोको अवधारणा ल्याएको छ, कांग्रेसले अघि बढाउनु हुँदैन भनेर स्वयं कांग्रेसबाट जलस्रोत राज्यमन्त्री भएकाले भन्थे। पछि ती मन्त्रीलाई कुरो बुझाएपछि अरुण तेस्रो अघि बढेको थियो।

कुनै पनि ऋण वा अनुदानमा शर्त हुन्छन्। कृष विकास बैंकबाट भैंसी कन्न ऋण लँदा त बैंकले अनेक शर्त राखेको हुन्छ। ती शर्त पालना नगर्नेले ऋण पाउँदैन। ती शर्तले देशलाई हानिनोक्सानी पुऱ्याएको छ क छैन, हेरिनुपर्ने वषय त्यो हो। तर एमसीसीका कुनै पनि शर्तले देशको अहित गर्दैन। भनेजुयलाले कुनै पनि अमेरिकी सहयोग स्वीकार गर्दैन। के हामी पनि भनेजुयलाबाट निर्दे शत हौं त ?

श्रोत : नयाँ पत्रिका, २०७६/१०/३

१५६ मेगावाटको माडी आयोजनाको ड पआर सुरु

१८ महिनामा ड पआर सकेर निर्माणमा जाने लक्ष्य, ऊर्जामन्त्री पुन र प्रवर्द्धक कम्पनीका प्रतिनि धद्वारा साइट कार्यालय उद्घाटन

माडी जलाशययुक्त जल वद्युत् आयोजनाको वस्तुतः सम्भाव्यता अध्ययन तथा वस्तुतः अध्ययन प्रतिवेदन (ड पआर) निर्माणको काम बिहीबारबाट सुरु भएको छ। रोल्पाको माडी चौरमा निर्माण गर्न ला गएको उक्त जलाशययुक्त आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी ड पआर निर्माणका ला ग बिहीबार साइट कार्यालयसमेत उद्घाटन गरिएको छ। ऊर्जा, जलस्रोत तथा सँचाइमन्त्री वर्षमान पुन र प्रवर्द्धक कम्पनीका प्रतिनि धले बिहीबार संयुक्त रूपमा साइट कार्यालय उद्घाटन गरेका हुन्।

उक्त आयोजना पावर चाइना कर्पोरेसन र नेपालको 'हाइड्रो इलेक्ट्रि सटी इन्भेस्टमेन्ट एन्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी ल मटेड (एचआइ ड सएल) को संयुक्त उपक्रममा निर्माण हुनेछ। ड पआर साइटमा आवश्यक उपकरण ल गएको र अध्ययनका ला ग इ लडलगायत काम बिहीबारबाटै सुरु भएको एचआइ ड सएलका सइओ छ वराज पोखरेलले जानकारी दिए। 'सुरु गरेको १८ महिना भित्र अध्ययन गरी ड पआर निर्माणसमेत सकेर निर्माणमा जाने लक्ष्य रा खएको छ,' पोखरेलले भने, 'अध्ययनका ला ग पावर चाइना र हाम्रा प्रा व धले संयुक्त रूपमा काम गर्नेछन्।'

त्यस्तै, अध्ययनका ला ग सुरुमा लाग्ने खर्च पावर चाइनाले नै व्यहोर्ने र अन्त्यमा उक्त खर्चलाई पुँजीकरण गरिने उनले बताए। करिब ३२ अर्ब रुपैयाँ लगानी हुने पूर्वानुमान गरिएको उक्त आयोजनामा पावर चाइनाले ७४ प्रतिशत र एचआइ ड सएलले २६ प्रतिशत सेयर लगानी गर्ने गरी संयुक्त उपक्रम (जेभी) मा निर्माण गर्ने सहमझदारी असोजमै भइसकेको छ। आयोजनाको ऋणसमेत पावर चाइनाले नै खोज्ने समझदारी छ। आयोजनाको अध्ययन अनुमति उक्त जेभी कम्पनीले ऊर्जा मन्त्रालयबाट यसअघि नै पाइसकेको छ।

आयोजनाको बाँध १ सय ७० मटर अग्लो, ४१.७ घन मटर पानी सञ्चय गर्ने जलाशयको फैलावट ७.५ वर्ग कलो मटर रहनेछ। उक्त जलाशयको पानी ६ कलो मटरको सुरुडमार्फत रोल्पाको हरिगाउँमा पुऱ्याई पावर हाउसमार्फत वद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्य छ। पावर हाउसबाट निस्कने पानीलाई २६

कलो मर सुरुडमार्फत दाडको ग्वार खोलामा छो डनेछ । आयोजनाले उत्पादन गर्ने वद्युत् २ सय २० केभीको ५० कलो मटर प्रसारण लाइनमार्फत भालुवाड सबस्टेसनमा जो डनेछ ।